Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 25 август 1970 йил, сешанба ◆ № 197 (14.663). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ҚАРШИ машина канали қурилишида иш кун сайин қизиб бормоқда. Қурувчилар партия съезди шарафига суръатни кун сайин оширмоқдалар. Суратда 4- насос станцияси қурилишида ғайрат билан ишлаётган «Каршигидрострой» трестига қарашли 6- бошқарманинг пешқадам монтажчиларидан Н. Гушлин ва Н. Зорин ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

ЙИҒИМ-ТЕРИМГА ҲАММА НАРСА ТАХТ БЎЛСИН!

УЛКАН ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини пахтани териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарори пахтакор хўжаликлар ва пахтакорлар учун йиғим-терим мавсумининг жанговар программасидир. Қарорда республикамиз меҳнаткашлари 1970 йилда она-Ватанга 4 миллион 100 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилаётгани, ҳамма майдонларда юксак мажбуриятни тўла қоплайдиган даражада юқори ҳосил тўплаш учун парваришни қизғин давом эттираётгани таъкидланди.

Республикамизнинг жанубий областларида эса пахта очилганига анча бўлди. Фарғона водийси хўжаликларида ҳам қийғос очилган пахталар кўзга ташланяпти. Демак, юбилей йили йиғим-терими бултургидан анча эрта бошланади. Шундай бўлгач, бу муҳим ишга пухта тайёргарлик кўриш, йиғим-теримни қисқа муддатда ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказиш учун зарур бўлган нарсаларнинг ҳаммасини шу кунларда шайлаб қўйиш талаб этилади. Ўтган йилларнинг тажрибаси шуни кўрсатдики, ғўза парвариши йиғим-теримга тайёргарлик билан боғлаб олиб борилган жойларда яхши натижаларга эришиш мумкин.

Юбилей йили машиналарда пахта теришда кескин бурилиш йили бўлади. Механизаторларимиз 1 миллион 900 минг тонна «оқ олтин»ни «зангори кема»ларда териб берадилар. Машъал Янгиарик ва Пахтакор районларининг дала гвардиячилари ҳосилнинг асосий қисмини бункерлардан тўкишга аҳд қилдилар. Бу районларда машиналар мавсумга шайлаб қўйилди, қайси пайкалда қачон ғўза барги тўктирилиши, терим бошланиши, ким пахта териши аниқлаб чиқилди. Машиналарни икки сменада ишлатишга етарли механизатор кадрлар тайёрланди.

Лекин республикамиз бўйича машина теримига тайёргарлик кўришда жиддий камчиликлар бор. Теримни бошлаш ҳақида байроқчалар кўтарилишига саноқли кунлар қолишига қарамай, ҳамон қарийб 10 минг терим машинаси ремонтдан чиқарилган эмас. Қорақалпоғистан АССР, Хоразм, Фарғона, Андижон ва Қашқадарё областларида бу муҳим иш пайсалга солиняпти.

Бир машина юзлаб теримчиларнинг ишини бажаради. Машиналар унумли ишлаган хўжаликларда суръат тезлашади, сорт яхшиланади, маҳсулот таннархи арзонга тушади. Хўжаликларнинг раҳбарлари, хусусан механизаторларимиз шуни ҳисобга олиб иш тутишлари, машиналар ва агрегатларни тезда ремонтдан чиқариб, теримга тахт қилиб қўйишлари керак. Шунга эришиш кераки, 1 сентябргача пахта териш машиналари, прицеплар ва юк ортиш агрегатлари шайлаб қўйилсин, 1 октябргача эса кўсак узиш ва чувиш машиналари тўла қўлдан чиқарилсин, синовдан ўтказилсин, долзарб кунлар келганда аттанг деб қолинмасин. Бу йилги вазият шуни талаб этмоқда.

Республика партия ва ҳукуматининг қарорида 5 сентябргача районлар ва областлар ўртасида машина теримига тайёргарликнинг боришини текширишдан ўтказиш зарурлиги уқтирилган. Бу муҳим ишга малакали механизаторлар, инженер-техник ходимлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари, тажрибакор деҳқонлар, хусусан пахтачилик бригадаларининг бошлиқлари сафарбар этилиши, ютуқларга танқидий кўз билан қаралиши, аниқланган нуқсонлар сира кечиктирмасдан бартараф этилиши керак.

Бу йил 1 миллион 170 минг гектар майдондаги ғўзаларнинг барги сунъий усулда тўкилади. Агротехниканинг бу тадбирини ўтказишга жиддий қараш мақбул. Химикатлар барвақт ташиб келтирилиши, дори сепиладиган майдонлар аниқланиб чиқилиши, граждан авиациясининг самолётлари учун майдончалар тайёрланиши лозим. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» ва уларнинг жойлардаги органлари дефолиациянинг сифатли ўтказилиши, яхши самара бериши устидан қаттиқ назорат ўрнатишлари, меҳнатни тўғри ташкил қилишга бош-қош бўлмоқлари даркор.

Кўпчилик майдонларда кўсаклар пишиб етилди. Аммо уларнинг очилиши кечикяпти. Бунга ер ости сувларининг юза жойлашиши сабаб бўлаётир. 15 сентябргача ҳамма жойда коллектор-зовур тармоқларини қазиб чуқурлаштириш, сизот сувни қочириш сира кечиктириб бўлмайдиган вазифалардан биридир.

Пахта йиғим-теримида теримчиларнинг роли ҳар томонлама оширилиши, уларнинг оғир, аммо шарафли меҳнати муносиб тақдирланиши керак. Мавсумда 5-10-15 минг килограмм пахта теришдек анъанамиз бор. Теримчиларимиз ўзлари бошлаган шу анъанага содиқ бўлиб қолишлари, ўз зиммаларига конкрет мажбурият олиб, уни шараф билан бажаришга ҳозирданоқ шайланишлари керак. Механизаторлар билан теримчилар мусобақасини кенг йўлга қўйиш, илғорлар тажрибасини оммалаштириб бориш партия ташкилотларининг жонажон ишидир. Юбилей йилида унумдор пахта далаларимизда камида 1 миллион 100 минг кишининг этак боғлаб пахта теришини таъминлаш бош вазифадир.

Пахта терими бошланишига саноқли кунлар қолди. Партия ташкилотлари меҳнаткашлар орасида олиб бораётган оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишларни шу куннинг талаблари асосида қайта қуришлари, дала шийпонларини маданият ўчоғига айлантиришлари лозим. Терим даврида мусобақа якунлари муттасил эълон қилиб борилиши, кўчма Қизил байроқлар таъсис этилиши, терим илғорлари рағбатлантирилиши керак. Бугун бир киши ёки айрим кишилар кўрсатган мардлик, жасорат, илғорлик эртага ҳамманинг мулкига айлантирилиши зарур.

Халқимизнинг фидокорона меҳнати, давлатимиз бераётган жуда катта моддий-техника ёрдами билан далаларимизда 4 миллион 100 минг тонналик «оқ олтин» хирмонига мустаҳкам замин яратилмоқда. Энди кун тартибига уни қисқа фурсатда сира нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва давлатга топширишдек шарафли вазифа қўйилдики, республикамиз меҳнаткашлари партия ташкилотлари раҳбарлигида бунинг ҳам уддасидан чиқадилар.

«30 АВГУСТГАЧА БАРЧА КОЛХОЗЛАР ВА СОВХОЗЛАРДА ПАХТАСИ МАШИНАДА ТЕРИШ УЧУН АЖРАТИЛГАН ДАЛАЛАР ТЕКШИРИБ ЧИҚИЛСИН ВА АНА ШУ ДАЛАЛАР ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИНИНГ МЕХАНИК-ҲАЙДОВЧИЛАРИГА БИРКИТИБ ҚЎЙИЛСИН, ПАХТА ДАЛАЛАРИ БЕГОНА ЎТЛАРДАН ТОЗАЛАНСИН ВА МЕХАНИЗМЛАР ЮҚОРИ УНУМ БИЛАН ИШЛАШИ УЧУН БАРЧА ШАРТ-ШАРОИТЛАР ВУЖУДГА КЕЛТИРИЛСИН;

МАШИНАЛАРНИ ИККИ СМЕНАДА ИШЛАТИШНИ ҲИСОБГА ОЛИБ, БАРЧА ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИ МЕХАНИК-ҲАЙДОВЧИЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАНСИН. ХОТИН-ҚИЗЛАРНИ ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИДА ИШЛАШГА ЖАЛБ ҚИЛИШГА АЛОҲИДА ЭЪТИБОР БЕРИЛСИН;

ПАХТА ТЕРИШ АГРЕГАТЛАРИНИ ГРУППА ҚИЛИБ ИШЛАТИШ УСУЛИ КЕНГ ҚЎЛЛАНИЛСИН, ҲАР БИР МАШИНАНИНГ ЮКСАК УНУМ БИЛАН ИШЛАШИГА ЭРИШИЛСИН».

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини пахтани териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қароридан).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ТЕРИМ АГРЕГАТЛАРИНИ СОЗЛАНГ

Ғўза парвариши меъёрига етай деб қолди. Ҳосил шохларидаги оқ, пушти, сариқ гуллар ва бўлиқ кўсаклар тобора кўпаймоқда. Дастлабки кўсаклар етилиб, очила бошлади. Чеканкани тугаллаганимизга анча бўлди. Энди ҳосил ёнига ҳосил қўшяпмиз. Сувчи кетмонни қўлдан қўйгани йўқ. Механизатор «пўлат от»га шитоб билан қамчи босяпти. Химизаторлар ҳам, оддий деҳқонлар ҳам далада ўз иши билан банд.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини пахтани териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарорини изчил амалга оширишга бел боғлаган пахтакорлар йиғим-теримга тайёргарликни ҳар тарафлама кучайтириб юбордилар.

Бригада бошлиқлари, агрономлар пахтаси машинада териладиган майдонларни ажратиб, карта четига белгилар қўйиш билан банд. Инженерлар, механиклар терим агрегатлари ремонтини тезлаштиряпти, хўжалик раҳбарлари эса йўл-кўприкларни тартибга солиш, қоп-қанор, этак, хирмон, тош-тарози тайёрлаш тараддудига тушиб қолдилар.

Ҳамманинг дилида ғўза парваришини бўшаштирмаган ҳолда пахта йиғим-теримига пухта ҳозирлик кўриш, КПСС Марказий Комитетининг 1970 йил июль Пленуми қарорларини оғишмай амалга ошириш ва партия XXIV съездига муносиб совға билан бориш иштиёқи туғён уряпти.

Бу йил Андижон областида ҳосил мўл бўлди, зиммага олинган мажбуриятларни шараф билан бажариш учун ҳамма асослар бор. Областимиз қишлоқ хўжалик мутахассислари мусобақадош Фарғона ва Наманган областларидан келган ўзаро текшириш бригадаларининг аъзолари билан бирга яқинда ҳамма карталарни кўздан кечириб чиқишди. Қайси пайкалда қанча ҳосил тўпланган, яна нималар қилиш керак? Шу ҳақда фикрлашиб, маслаҳатлашиб олдик. Тўпланган ҳосилнинг чўғи яхши деб ишни бўшаштириб юбормаслик чораларини кўрдик.

Лекин биз ҳозир бу ҳақда эмас, машина теримини қандай ўтказиш ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларимизни, таклиф истакларимизни ўртоқлашмоқчимиз. Бу йил андижонликлар машина теримига муносабатни ўзгартирадилар. Давлатга ваъда қилинган 500 минг тонна Андижон пахтасининг 185 минг тоннаси бункерлардан тўкилади. Бу, бултургига қараганда 77,5 минг тонна кўп.

Ҳозир ана шу мақсадга эришиш учун қандай кураш кетяпти, терим агрегатларини мавсумга тайёрлаш қай аҳволда? Ленин орденли «Савай» совхози пахтачиликни механизациялаш соҳасида олға томон катта қадам қўйди. Бу йирик хўжалик 1968 йили ялпи ҳосилнинг 88 процентини машиналар билан териб олган эди. Об-ҳаво ноқулай келган 1969 йилда ҳам ҳосилнинг 63 проценти машиналарда терилди. Совхоз коллективи бу йил ялпи ҳосилнинг 90 процентини машиналарда териб олишга аҳд қилди.

Ленин районидаги Ильич номли колхоз механизаторлари пахтачиликни механизациялаш соҳасида илк тажриба тўпладилар. Бу хўжаликда беш йилликнинг ўтган тўрт йилида етиштирилган ҳосилнинг 9581 тоннаси ёки 41,3 проценти машиналарда териб олинди. Машина терими 268 минг сўмлик маблағни тежаш, ҳосил йиғим-терими муддатини қисқартириш имконини берди. Машина терими туфайли колхоз давлатдан 345,5 минг сўм мукофот пули олди. Шундан 283,2 минг сўми юқори сорт пахта топширгани учун берилди.

Бу йил колхоз мавжуд 2253 гектар пахта майдонининг 1600 гектарини машина теримига ажратди. Топшириладиган 6540 тонна пахтанинг 3920 тоннаси ёки 65 проценти машиналарда терилади. Шунча пахтани қўлда териш учун 1309 киши бир мавсум ишлаши керак бўлади. Машина терими туфайли бу йил давлатнинг 113,5 минг сўмлик маблағи тежаб қолинади.

Колхоздаги барча терим агрегатлари мавсумга тахт қилиб қўйилди. Ҳосили машинада териладиган карталар алоҳида белгилар билан ажратилди. Машиналарнинг тўхтовсиз ишлаши учун ҳамма нарсани ҳозирдан тайёрлаб қўйган маъқул. Бегона ўт машина терими йўлидаги ғовдир. Ўт бор майдоннинг пахтасини машинада териш мушкул. Ерга тўкиладиган пахтани миқдори кўпаяди, маҳсулотнинг сифати ёмонлашади. Агрегатларнинг унумдорлиги камаяди. Колхоз пахтакорлари ана шуни эътиборга олиб, пахтаси машинада териладиган 1600 гектар майдонда яна бир марта ўтоқ ўтказишга қарор қилдилар.

Терим агрегатлари 5 та группага бўлинди. Ким қайси группада пахта териши белгилаб қўйилди. Механик-ҳайдовчилар учун кунлик норма ҳозирдан маълум. Механик-ҳайдовчи биринчи теримда «ХТ-1,2» маркали машина билан бир кунда 2,4 тонна пахта терса 5 сўм ҳақ олади. «17-ХВ» маркали машина учун норма 3,2 тонна, «14-ХВ» маркали тўрт қаторли машина учун 4,8 тонна белгиланди. Кунлик нормани ошириб бажарган механизаторлар қўшимча ҳақ оладилар. Биринчи класс механик-ҳайдовчиларга 20 процент, иккинчи класс механизаторларга эса 10 процент миқдорида қўшимча ҳақ тўланади. Агар механик-ҳайдовчи пахтани тоза терса 15 процент қўшимча ҳақ олади. Борди-ю у пахтани ерга кўп тўкиб юборса, унинг иш ҳақидан 15 процент ушлаб қолинади.

Колхозда ҳар бир терим машинасидан унумли фойдаланиш чоралари кўрилмоқда. Барча участкаларда кўчма устахоналар ташкил этилади. Ҳар бир машина билан камида 100 тоннадан пахта терилишига эришилади. Пахта териш машиналаридан икки сменада фойдаланиш катта аҳамиятга эга. Бунда машиналарнинг иш унуми юқори бўлади. Механик-ҳайдовчилар яхши ҳақ оладилар.

Қўрғонтепа районидаги Карл Маркс номли, Москва районидаги Киров номли колхозлар, Избоскан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозида ҳам машина теримига пухта тайёргарлик кўриляпти. Бу хўжаликларда ҳар йили ялпи ҳосилнинг 65-70 проценти машиналарда териб олинмоқда.

Бўз райони меҳнаткашлари пахтакорликларнинг ташаббусини қизғин қўллаб-қувватладилар ва бу йилги ҳосил йиғим-теримини комплекс механизациялаш тадбирларини белгиладилар. Улар бу йил ялпи ҳосилни 40 минг тоннага етказиш ва унинг 60 процентини машиналар билан териб олишга қарор қилдилар.

Механизатор дўстларимизга айтадиган яна бир гапимиз шуки, терим машинасини чигит экканда трактор юрган издан юргизиш керак. Инженер билан механик механизаторга теримга қаердан тушиб, қаердан чиқиб кетишини белгилаб беришлари лозим. Ана шу шартларга амал қилинса, машина пахтани кам тўкади.

Конструкторларимиз ерга тўкилган пахтани териб оладиган машиналар яратганига анча бўлди. Лекин кўп хўжаликларда бу машиналарнинг «умри» бекор ўтмоқда. Қўрғонтепа районидаги «Савай» совхозининг механизаторлари ерга тўкилган пахтани терадиган машиналардан фойдаланишда анча тажриба тўпладилар. Савайликларнинг тажрибасини кенг оммалаштириш зарур.

Кези келганда шуни ҳам айтиш кераки, машина теримига кенг йўл очиб бериш энг аввало раҳбар кадрларга боғлиқдир. Бизда машина терими тўғрисида кўп гапириб, амалда серҳосил пайкалларни қўл теримига ажратадиган хўжалик раҳбарлари ҳам йўқ эмас. Бундай хўжаликларда ялпи ҳосилнинг атиги 10 процентигина машина билан терилмоқда.

Пахта йиғим-терими бошланишига саноқли кунлар қолди. Шу нуқтаи назардан қараганда, ҳали кўп хўжаликлар теримга тайёр эмас. Зиммага олинган юксак мажбуриятни шараф билан бажариш учун бу йил Андижон далаларида 2500 та терим машинаси жавлон уриши керак. Шундан 20 августгача 1478 таси ремонтдан чиқди, холос. 1423 та кўсак чувиш машинасидан энди 820 таси тайёр бўлди. 1410 та кўсак узадиган машинадан атиги 507 таси ремонт қилинди. Пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган 5102 та трактор прицепидан 1232 таси мавсумга тахт эмас. «ПУ-0,5» маркали универсал пахта юклагичларнинг ремонти ҳам кечиктирилмоқда.

Пахта ҳосилини ўз вақтида ва сифатли йиғиштириб олишнинг муваффақияти мавсумга пухта тайёргарлик кўришга боғлиқ. Шундай экан, терим агрегатлари ремонтини бутун чоралар билан тезлаштириш, ҳамма нарсани теримга тахт қилиб қўйиш — шу куннинг бош вазифаси бўлмоғи лозим.

Маннол ЖАЛОЛОВ,
Андижон область, Бўз районидаги «Партия XX съезди» колхози раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, республикада хизмат кўрсатган механизатор.

Обиджон АКБАРОВ,
Ленин районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхозининг механик-ҳайдовчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

Ҳафиз ПОЛВОНОВ,
Ленин районидаги Ильич номли колхоз механизатори.

ПАХТА ОЧИЛДИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг пахта йиғим-теримини ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказиш ҳақидаги қарори матбуотда эълон қилинган куни Термиз районидаги Жданов номли колхозда қувончли воқеа юз берди. Гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашаётган М. Шодиев бошлиқ бригадага қарашли пайкалларда пахта очилди.

Мутахассислар ва тажрибакорларнинг фикрига қараганда кўсакларнинг очилиши бултургидан қарийб ярим ой олдин бўлди. Бошқа бригадаларда ҳам кўсаклар қийғос очилмоқда. Колхоз юбилей йилида 1550 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ипак пахта ҳосили олади.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

●

Қува районидаги Охунбобоев номли колхознинг Тўхтасин Шералиев бошлиқ бригадаси аъзолари 95 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта хирмони кўтаришга аҳд қилган эди. Бригаданинг олти марта комплекс парваришдан чиқарилган ғўзалари барқ уриб ўсяпти, ҳосилга-ҳосил қўшяпти. Куни кеча дастлабки шохлардаги кўсаклар очилди.

Энгельс номли колхознинг К. Сотволдиева, Т. Қодиров бошлиқ бригадаларида ҳам пахта очилди. Колхозчилар теримни бошлашга пухта шайланмоқдалар.

Т. УРМОНОВ.

Тошкент области. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида мавжуд 125 пахта териш машинасининг ҳаммаси ремонтдан чиқарилиб, йиғим-теримга тахт қилиб қўйилди. Механик-ҳайдовчилар барча ҳосилни 25 иш кунида йиғиб-териб олиш ҳақида сўз бердилар. СУРАТДА: совхоз бош агрономининг ўринбосари А. Дуйсенбоев, бош инженер Ж. Ҳайдаров ва совхоз бош механигининг ёрдамчиси Крош Усеин теримга шайлаб қўйилган машиналарни кўздан кечирмоқдалар.

В. СИРОТКИН фотоси.

ШАРАФЛИ КАСБ

Ғўза вегетацияси даврида сувчилардан алоҳида маҳорат талаб қилинади. Бу даврда ғўза ҳосил тўплайди, кузги хирмон тақдири ҳал бўлади. Бригадамиз сувчилари бу даврнинг нозиклигини яхши биладилар. Шу сабабли ҳам вегетация даврида ғўзаларни комплекс парвариш қилишни давом эттирмоқдамиз. 85 гектар майдонда деҳқончилик қилаётган бригадамиз пахтакорларига Парда Норов бошчилик қилади. Гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» етиштиришга сўз берганмиз.

Сувчининг зиммасида катта масъулият бор. Сувчи агротехника талабларидан хабардор, чинакам деҳқон бўлиши керак. Вегетация давридаги биринчи суғоришни 10 майдан бошлаган эдик. Ўша кунгача бригадамиз механизатори Хушвақт Эминов эгат олиб, ғўзаларни гектар бошига 100-150 килограмм селитра билан озиқлантирди. Кейин биз сувчилар пайкалларни айланиб чиқиб, суғоришни қаердан бошлаш кераклигини аниқлаб чиқдик. Эгатларни ва сув йўлларини созладик.

Колхоз правлениеси сувчиларга яхши шароит яратиб берганлиги ҳам ишнинг унумини таъминлаяпти. Ҳар бир гектар сифатли суғорилган майдон учун 4,5 сўм ҳақ оляпмиз. Дала шийпонларида ҳамма шароит бор.

Биз сувчилар ҳосил тақдирига ҳаммадан кўра кўпроқ жавобгар эканлигимизни яхши биламиз. Ғўзани пала-партиш суғориш, кўллатиб қўйиш бошқаларнинг меҳнатига ва моддий манфаатдорлигига менсимай қараш демакдир. Шунинг учун ҳам айни шу кунда ҳар бир сувчи ўз постида ҳар доимдагидан ҳам сергакроқ туриши, ғўзанинг вегетация даврида парваришни кўнгилдагидек ўтказиши керак. Бу кузги зафарга заминдир.

Тўра МУСТАНОВ,
Чоршанби ҲАИТОВ.
Ғузор районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг сувчилари.

БУХОРОНИНГ БУГУНГИ ЖАМОЛИ

ҚАДИМИЙ БУХОРО йил сайин обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Янги уй-жой маҳаллалари бунёд этилмоқда. Шинам ва гўзал маданий-маиший муассаса бинолари қад кўтармоқда. Фотомухбиримиз А. Тўраев олган бу суратларда янги универмаг ҳамда почта, телеграф, телефон бинолари ҳамда кўҳна шаҳарнинг янги кўчалари акс этган.

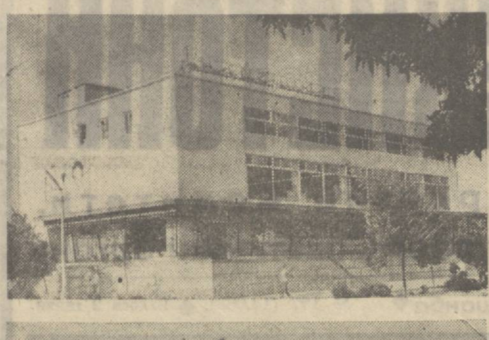

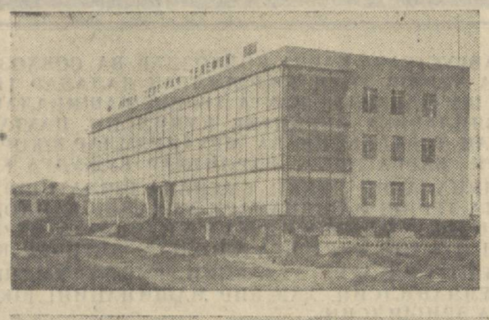

СЪЕЗДДАН—СЪЕЗДГАЧА

МУРУНТОВ ЗАҲМАТКАШЛАРИ

ИККИ ЛАВҲА

ХАЗИНА ИЗЛАБ...

Мурунтов ён бағридаги сарғиш қумдан «либос кийган» баланд тепаликларда кон-қидирув ишлари бошланган кунлар эди. Елкасига рюкзак кўтарган 5 нафар контопар тонг салқинида билқиллаган юмшоқ қумда чуқур-чуқур из қолдириб, навбатдаги сафарга чиқишди. Лўнда-лўнда гапириб сўзини бошқаларга маъқул қилиб бораётган, ўрта бўй, ҳаракатлари чаққон 23 ёшлардаги навқирон йигит уларга йўлбошчилик қилиб борарди. Бу — ёш геолог Холмурод Каримов эди.

— Қуёш чиққунча, Қиррабурун тепалигига етиб олсак, айни муддао бўлар эди, — дейишди улар.— бир-бирларини жадалроқ одим ташлашга ундаб. Контопарлар шу тақлидда беш-олти километрча йўл юришди. Ғадир-будир излардан ҳосил бўлган янги саҳро сўқмоғи — Қиррабурун томон чўзилиб борарди.

Сокин саҳро бирдан жонланиб қолди. Ғарбдан ноҳосдан эсган шабада яккам-дуккам учраб турувчи янтоқ, туяқорин ва эваракларни шитирлатиб, кунчиқар томон судради. Барханларда жовдироқ кўзли калтакесаклар пайдо бўлди. Силлиқ ва эгри-бугри из қолдириб важоҳати ҳунук қум илонлар кўзғолди. Йўлбарс терисини эслатувчи йўл-йўл таргил қум рахлари оҳиста кўзғолиб ўз шаклини ўзгартираверди. Қуёш икки терак бўйи кўтарилувдики, саҳронинг авзойи баттар бузилди. Сарғиш қум тандирдек қизиб, гўё тарашага керосин сепиб гугурт чаққандек лов-лов ёна бошлади. Контопарлар ўртасида ваҳима қоришуқ ташвишли гап-сўзлар пайдо бўлди:

— Саҳро бугун гармдорини аччиқ тишлаганга ўхшайди. Бир балоға йўлиқтирмаса, дейман.

— Қутурган туядан қутулса бўладию, аммо саҳро қутурса...

— Нафасни иссиқроқ қилинг, биродар.

— Чўлдан қўрққан геолог бўла олмайди!

— Яхшиси, ортга қайтган маъқул. Ўт, сув, саҳро билан ўйнашиб бўлмайди. Бундай ҳодисаларни кўп кўрганман. Минг балоларга гирифтор бўлиб зўрға ўлимдан қутулганмиз.

— Дўстларим! — довурни босди Холмурод. — Ниятни холис қилиш керак. Иккиланишдан ҳеч натижа чиқмайди. Саҳронинг бузуқ табиатидан эса, иноят кутиб бўлмайди. Анчагина барханлардан ошиб қўйдик. Мана, тепалик ҳам яқин қолди. Тажриба учун бирор намуна олиб қайтмасак, ўзимизга ҳам яхши бўлмайди. Бир ҳафтадан буён саҳронинг тинчланишини кутиб, қанча вақтимиз беҳорга ўтди. Кемага тушганнинг жони бир. Келинглар, яна бир ғайрат қилайлик. Тиззаларимизда дармон бор экан, Қиррабурунга албатта етиб оламиз.

— Сувимиз ҳам енгиллаб қолди, — деди нимдир сувдонини кўрсатиб.

Шу куни шабада кучли шамолга айланиб, пешингача саҳрони элак-элак қилиб турди. Қумлар ғоз патидек тўзғиб, дарёдай оқди. Довюрак контопарлар саҳро билан олишиб, ўз ниятларига етдилар. Улар ҳар хил намуналар билан Қиррабурундан қўноқларига қайтишганда кўпчилиги рюкзаксиз эди. Баъзи бири эса юришга оғирлик қилгандан, ҳатто кийимларини ҳам ечиб ташлаган эди. Фақат, уларнинг тили остида чанқоқни босувчи биттадан қайроқ тош қолганди, холос.

Орадан бир неча ой ўтгач, геолог Холмурод Каримов бошлиқ кон қидирувчилар бўлган тепаликда катта олтин запаси борлиги аниқланди. Шундан сўнг у ерга бирин-кетин кончилар, экскаваторлар келди. Шу кунда бу ердан руда ортган автомобиллар Мурунтов олтин саралаш фабрикасига муттасил қатнаб турибди.

Х. Каримовни Мурунтов хазиначилари яхши билишади. У ўзининг навқиронлик даврини шу ерда ўтказяпти. Гоҳ хазина топарлар билан, гоҳ олтин қазиб чиқарувчилар билан бўлиб, уларнинг энг яқин маслаҳатгўйига айланган Холмурод ҳозир комсомол комитетининг секретари бўлиб ишлаяпти. Мурунтовда унинг хизмати сингган конлар талайгина.

Холмурод асли нарпайлик. Чўпоннинг ўғли, Тошкент политехника институтининг контопарлик ихтисосини ўргатувчи факультетда билим олди. Сўнг тўғри Мурунтовга йўлланма беришди. Қизилқумга келганига ҳам қарийб беш йил бўляпти. У сиртдан аспирантурада ўқиб, кандидатлик диссертацияси устида илмий иш ҳам олиб боряпти.

ҚИЙИНЧИЛИКЛАРНИ ЕНГИБ...

Қўнғир соч, чеҳраси чўл офтобида қорайган, кенг яғринли киши «Юбилей» шахтасига яқинлашганда бир гуруҳ олтин қазувчилар унинг атрофини ўрашди:

— Биз «А» пунктда ишни тугатдик. Олтин рудалалари машиналарга ортилиб фабрикага жўнатилди. Навбатдаги кўрсатмангизни кутяпмиз.

— Владимир Васильевич, забойчилар сизни сўрашяпти.

— Портлагичлар белгиланган ерларга қўйиб бўлинди. Сизни кутяпмиз.

Владимир Мартинюк барчага тегишли топшириқлар бериб бўлгач, «Юбилей» шахтасидан «Разведка» шахтаси томон шошилди. У ерда ҳам кончилар уни шундай кутиб олишди. Хўш, Владимир Васильевич ким? Кончилар уни бу даражада ҳурмат қилишларининг боиси нима?

В. Мартинюк 20 йилдан ортиқ умрини кон-қидирув ташкилотларида ишлаш билан ўтказган, камтарин ва камсуқум кончилардан бири. Унинг ҳаёти ерости кон ишлари билан чамбарчас боғлиқ. Владимир Васильевич Улуғ Ватан урушидан илгари Урал тоғлари ёнбағирларидаги конларда маҳкамловчи, забойчи, портлатувчи касбларида ишлаган. Уруш бошлангач, қўлига қурол олди. У гвардиячи артиллерия полки билан Орёл шаҳридан то Дунай воҳасигача бўлган жангларда немис-фашист газандалари билан юзма-юз олишди. Бир неча ердан яраланди. Ватан учун бўлган шу ҳаёт-мамот жангида қаҳрамонлик кўрсатгани учун у Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва бир неча медаллар билан мукофотланди.

Жуда кўп қийинчиликларни енгган кончи В. Мартинюкнинг Мурунтовга келганига 6 йил бўляпти. У, Қизилқум геология-разведка экспедициясида шахталар бошлиғи вазифасини бажариб келмоқда. Владимир амакининг раҳбарлигида бир неча ўн километр ҳажмда ер ости проходкаси ишлари бажарилди. У бизга шахта майдонининг планини кўрсатди. Қора белгилар қўйилган ва чизиқлар ўтказилган шартли белгилар мавжуд шахталарда яқин кунларда ва келажакда қилинадиган юмушларни англатиб турибди.

— Шахталаримизда юбилей йилининг 8 ойлик топшириғи ортиғи билан бажарилди, — деди Владимир Васильевич қалам билан картага янги чизиқлар тортаркан. — Пландан ташқари минг-минглаб тонна олтин рудаси қазиб олинди. Газетадан ўқидим, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети Навоий химия комбинати, Тошкент тракторсозлик заводи ва «Юлдуз» тикувчилик фирмаси коллективларининг ватанпарварлик ташаббусини маъқуллади. Мурунтов шахталарининг мардонавор кончилари ва механизаторлари ҳам бу ташаббусга қўшилиб, зиммаларига оширилган мажбуриятлар олишди. Шу йилнинг 9 ойлик топшириғини августнинг иккинчи ярмида бажариб, планга қўшимча 500 метр тоғ проходкаси ишларини уддалашга аҳд қилдик. Йил охиригача эса 6 километрдан зиёд тоғости юмушларини уддалаш ниятидамиз. Владимир Васильевич ўз ҳамкасблари ҳақида ҳам бизга ҳикоя қилиб берди.

«Разведка» шахтасидан унча узоқ бўлмаган карьерда очиқ усулда экскаваторлар олтин маъданни қазиб олмоқда. Маъдан ортилган 25 тонналик юк кўтарувчи «БЕЛАЗ», «КРАЗ» самосвал машиналари Мурунтов олтин комбинати томон пишқириб интилади. Карьер геологи В. Кохтаров маъдан қазиб олувчиларга раҳбарлик қиляпти. Унинг ғайрати ва бевосита ташаббуси билан карьернинг биринчи навбати муддатидан 3 ой илгари фойдаланишга топширилди.

Мурунтовда меҳнатсевар, тиниб-тинчимас олтин кони заҳматкашлари кўп. Улар Ватан хазинасини бойитишдек хайрли ишга муносиб ҳисса қўшаётганликларидан бахтиёр. Биз Мурунтов олтин саралаш комбинатида, контопарлар маскани бўлган гўзал Зарафшон шаҳрида бўлганимизда ўтган қисқа давр мобайнида Қизилқумдек кимсасиз саҳрода бу даражали улкан юмушлар амалга оширилганини кўриб, қудратли совет қурувчилари шижоатига, янги техника ва илғор технологиямизнинг келтирган шарофатига, чўл қийинчиликларига кўксини қалқон қилиб олтин қазиб олаётган иродаси мустаҳкам кончиларимизга таҳсинлар ўқидик.

Сизга зафар ёр бўлсин, азамат Мурунтов заҳматкашлари!

Ҳ. ҚОДИРОВ,
К. МУСАМУРОДОВ.
Мурунтов — Самарқанд — Тошкент.

Газетхонлар фельетони

КИМ БУ?

—Ким?

Бу сўз кейинги вақтларда ғашимга тегадиган, кайфиятимни бузадиган бўлиб қолди. Шу сўзни эшитсам, худди биров мени ҳақорат қилаётгандек бўлади. Ҳа, ишонаверинг.

Телефон қўнғироғи ҳам жонга тегди. Телефон қўнғироғи билан «Ким?» сўзининг бир-бирига чамбарчас боғлиқ эканидан ҳалигача хабардор эмас эканман. Қирқ икки ёшга етиб, энди фарқига етдим. Эртадан-кечгача «Ким?» деган сўроққа жавоб бериш билан овора бўламан.

Ишонмайсизми? Бизнинг идорага келинг, Менинг ўрнимга ўтиринг. Қани энди, телефон жиринглаши билан трубкани қулоғингизга тутиб кўринг-чи! «Салом алайкум» ўрнига «Ким?» — деган сўроқ қулоғингизга чалинади.

...Телефон жиринглади.

— Салом, яхшимисиз? Аҳволлар тузукми? — эшитилади трубкадан.

— Салом алайкум. Ишлар яхшими? Сиҳат-саломатмисиз? — деб жавоб берардингиз.

— Кечирасиз, ким билан гаплашяпман?

Сиз ўзингизнинг номингизни айтасиз.

— Сонияхон ишдалармиз?

— Ҳа.

— Илтимос, телефонга чақириб юборсангиз.

Бу илтимосни бажонидил бажаришга ҳаракат қиласиз.

Қошкийди, телефон суҳбатлари доимо ана шундай ўтса.

...Мени телефоннинг кўмир конларида ўрнатиладиган қўнғироқлардек баланд, чўзиқ товуши чўчитиб юборди. Фикримни бўлди. Игна қадалгандек сапчиб турдим. Қалтираётган қўлимни жон ҳолатда трубкага узатдим.

— Ким? — дўқ урди телефон қилаётган шахс.

Идора номини айтдим.

— Ким? — деб такрорлайди ҳалиги киши.

— Сизга ким керак эди? — Ўзимни босиб, сўрашга ҳаракат қилдим.

— Содиқов керак эди! —

— Эшитаман, бу мен.

— А, а, — эшитилди. Билмадим нима демоқчи бўлди мен билан сўзлашаётган номаълум киши. Салом-алик уёқда турсин, бирорта сўз айтмади.

Сизга қандай-ку, аммо қўпол муомалали кишига сира жавоб бергим келмайди. Тезроқ трубкани ўрнига қўйишга интиламан. Ахир, эрталабдан салом-алик ўрнига «Ким?»ни эшитишни ким хоҳлайди, дейсиз.

Идорамизга сим қоқувчиларни товушидан танийдиган бўлиб қолганман. Улар ҳам аллақачондан бери мени товушимдан билади-ю, негадир аввало, албатта «Ким?» деб сўраганлари-сўраган.

Тарки одат—амри маҳол, деганлари рост экан-да!

Кейинги вақтда телефон билан гаплашишда янги «тактика» кашф этдим.

— Ким? — сўзини эшитдимми, дарҳол:

— Салом алайкум-деймаи. Баъзилар бунга ўрганди, шекилли, биринчи бўлиб:

— Салом, — дейдиган бўлишди. Аммо баъзилари менинг «тактикам»га тан бермаяпти. Аввалгидек сўзлашади.

— Ким?

— Салом алайкум.

— Ким?

— (Идоранинг номини айтаман).

— Ким?

— Содиқовман.

— Менга Қурбонов керак!

— Ҳозирча йўқлар.

— Ҳм...—(трубкадан чўзиқ гудок эшитилади). Яна бир хил кишилар саломга алик оладилар-у, аммо «Салом» сўзини истар-истамас,ноилож айтишадики, асти қўяверинг!

Қани энди, телефон орқали сўзлашув хушмуомалалик билан ўтса!

— Салом алайкум.

— Салом, яхшимисиз?

— Кечирасиз, ўртоқ Қурбонов керак эдилар.

— Ҳозирча йўқлар. Навбатчилик қилган эдилар.

— Бўлмаса, узр. Вақтингизни олдим.

— Зарари йўқ.

— Хайр, соғ бўлинг.

— Соғ бўлинг.

Қандай яхши. Кайфиятингиз бузилмайди, таъбингиз тирриқ бўлмайди. Шундай эмасми?

А. ФОЗИЛОВ.
Когон шаҳри.

ЯНГИ КИТОБЛАР

«ЎЗБЕКИСТОН» НАШРИЕТИ ҚУЙИДАГИ КИТОБЛАРНИ БОСИБ ЧИҚАРДИ:

В. И. Ленин. «ДОГМАТИЗМГА, СЕКТАНТЛИККА, «СЎЛ» ОППОРТУНИЗМГА ҚАРШИ. 505 бет, тиражи 15000 минг, баҳоси 92 тийин.

В. И. Ленин. «ХАЛҚАРО ИШЧИ ВА КОММУНИСТИК ҲАРАКАТ ТЎҒРИСИДА». 408 бет, тиражи 15000, баҳоси 77 тийин.

Ленинизмнинг буюк ғоялари хазинаси. В. И. Лениннинг тўла асарлар тўплами ҳақида. 240 бет, тиражи 5000, баҳоси 57 тийин.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг халқаро кенгаши. Ҳужжатлар ва материаллар. Москва, 1969 йил 5-17 июнь. 368 бет, тиражи 3000, баҳоси 68 тийин.

Партия ўқуви ва интернационал тарбия. «Партия ўқуви системасида интернационал тарбия масалалари» проблемаси бўйича 1968 йил 24-27 апрелда Тошкентда бўлиб ўтган илмий — назарий ва методик конференция материаллари. 408 бет, тиражи 10.000, баҳоси 78 тийин.

ЭРКИНЛИК ФАНИДАН ИМТИҲОН

Халил РИЗО
Озарбайжон шоири

ҚИСҚАРТИРИБ ОЛИНДИ

Уйқу инмас кўзларимга,
Фикрим фазони бўйлар.
Оловланган миям узра
Қармоқ ташлайди ўйлар.
Бўрилар панжасида
Қонга беланар бир эл,
Кўз ўнгимда жанг майдони —
Ўн еттинчи параллел...
Неча йилдир, неча йил:
Бир халқнинг тупроғини
Бомбаю ўқ ёғдириб
Айлашар элак-элак
Оналар фарзандига —
Жангга йўлларкан уни,
Тикади яшил кўйлак,
Душман кўрмасин дея
Тўқайзорда ўғлини.
Неча йилдир, неча йил:
Қўрқа-писа йўл олар
Мактабига болалар.
Бошида ўтдан чамбар,
Елкасида бутоқлар.
Ҳали фаранглар билан
Саккиз йиллик уруш, қон...
Изи ўчиб битмасдан,
Чиқиб кўҳна урушдан
Янги урушга тушган,
Тиззагача сув кечиб,
Шолизорлар ичида
Зулуклар-ла олишган —
Деҳқонга ташвиш бўлди
Яна мудҳиш бир зулук...
Неча йилдир, неча йил!
Ўттиз миллионли ўлка
Сочилиб ҳар ён, яшар
Ҳандақда гуруҳ-гуруҳ.
Қуёш туғар, ой ботар
Милтиқлар тиғи узра.
Неча йилдир, неча йил...
Тоғ ости вулқонидай
Қалбимни эзади дард.
Қизил дарё чўғ бўлиб
Оқар томирларимда.
Савдога қўйилибди
Бир улуснинг тақдири
Қутурган бир давлатнинг
Сиёсат майдонида!
Танкларнинг қаршисига
Юрт шоха билан чиқар.
Эркинликни қўриқлайди
Тиш билан, тирноқ билан!
Автомат тугаганда,
Камон билан, ўқ билан,
Базида таёқ билан!
Тупроқ ўтда ёнса ҳам
Йўқотмас тамкинини.
Қуроли бўлмаган ҳам
Қурол қилар кинини!
Жанг қилар бир ўлканинг
Тиғланган ўт нафрати.
Толиқдирар ўзидан
Ўн бор катта давлатни.

X X X

Зўравон! Билиб қўйгин,
Узилар қонли панжанг.
Сен қондан нажот кутма,
Тарих ҳукмин унутма,
Ўзингга чоҳ бўлгуси
Сен бошлаган қонли жанг.
Бугун эрк туйғуси-ла
Тўлғанар она тупроқ.
Дарёларда сув эмас,
Оқаётир қизил қон.
Йигирманчи асрнинг
Олдида бугун ҳар халқ
Эрк, озодлик фанидан
Бераётир имтиҳон!

ПАРТИЯ МАОРИФИДА ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИ ОЛДИДАН

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМНИ ЧУҚУР ЎРГАНАЙЛИК

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси коммунистларни ва партиясизларни маркча-ленинча назария билан қуроллантиришга ҳамиша катта ғамхўрлик қилиб келмоқда. Бу, тушунарли бир ҳолдир. Негаки, фақат шу революцион таълимотгина ижтимоий ҳаётнинг энг мураккаб масалаларини тўғри ҳал қилиб беради, зафарли пролетар революциясининг шарт-шароитлари ва йўлларини кўрсатиб беради. Ўзбекистон партия ташкилотлари Ленин юбилейига тайёргарлик кўриш жараёнида КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик тўғрисида»ги қарорини бажариш йўлида катта ва самарали иш олиб бордилар. Юбилейга тайёргарлик жараёнида умуман идеология ишининг, хусусан партия ўқуви ва комсомол сиёсий маорифининг самарадорлиги ошди. Партия ва комсомол ўқувининг турли звеноларида революцион назарияни ўрганиш қунт билан ва мунтазам равишда олиб борилди. Сиёсий машғулотларнинг ғоявий-назарий савияси ошди, кадрларга марксча-ленинча билим бериш формалари бойиди.

Аввало пропагандист кадрлар билан ишлаш яхшиланди. Марксизм-ленинизм университетлари пропагандистларни тайёрлашнинг синалган формаси бўлиб қолди. Кейинги йилларда пропагандистлар партия активи мактабларида, область сиёсий маориф уйлари ҳузуридаги қатнаб ўқийдиган ва сиртқи мактабларда, олий ўқув юртларидаги ижтимоий фанлар факультетларида ҳам тайёрланмоқда. Шулар туфайли ҳар йили пропагандистларнинг катта отряди республика идеология ходимлари армияси сафига қўшилиб, сиёсий мактаб ва семинарларнинг раҳбарлари сифат составини бойитмоқдалар. Коммунистлар ва партиясизлардан иборат қарийб ярим миллион тингловчига билим берган 29 минг пропагандистнинг 90 проценти олий маълумотли кишилар бўлиб, тўртдан бир қисми раҳбар кадрлардир.

Партия ташкилотлари пропагандистларни тайёрлаш ва уларни тингловчиларга бириктириб қўйиш ҳали ишнинг бошланиши эканлигини яхши билишади. Муҳими — бу кадрларнинг мунтазам ўқувини йўлга қўйишдан иборат. Бу борада бой тажриба тўпланган. Республикамизда кадрларнинг малакасини оширишнинг самарали усуллари таркиб топган. Партия комитетлари ҳузуридаги доимий ишловчи семинар ва курслар бунда асосий ўрин тутади. Ўқув йили бошлангунга қадар область курсларида алоҳида соҳалар бўйича 12 мингдан кўпроқ пропагандист ўқиди. Бу курсларда В. И. Лениннинг энг муҳим асарлари бўйича, ленинизмнинг муҳим масалалари бўйича семинар машғулотлар ва назарий суҳбатлар ўтказилмоқда. Ҳамма шаҳар ва район партия комитетлари ҳузурида доимий ҳаракатдаги пропагандистлар семинарлари ишлаб турди. Улар фаолиятидаги янгилик шундан иборатки бу семинарлар перспектив план асосида иш олиб боришди.

Андижон область, Избоскан район партия комитети, Бекобод шаҳар партия комитети, Тошкент шаҳридаги Куйбишев район партия комитети бу борада яхши тажриба тўплаган. Уларнинг иш планида пропагандистларнинг В. И. Ленин асарларини ўрганиши ва доҳийнинг назарий меросини пропаганда қилиш тажрибасини ўртоқлашувига асосий ўрин берилган. Курсларда марксизм-ленинизм классикларининг асарларини қандай ўрганиш кераклиги юзасидан методик қўлланма ишлаб чиқиш, машғулотларда магнитофон ёзувларини муҳокама қилиш очиқ дарслар, назарий конференциялар ўтказиш ва шу каби формалар қўлланилдики, булар пропагандистлар ва тингловчиларнинг марксизм-ленинизмни коммунистик қурилишнинг муҳим вазифалари билан мустаҳкам боғланган ҳолда ўрганишига имкон берди.

Ленин юбилейига тайёргарлик жараёнида доҳиймизнинг назарий меросини ўрганиш ва пропаганда қилишнинг янги формалари вужудга келди. Жумладан, Ленин асарларини ўрганаётган пропагандистлар ва коммунистлар ўзлари учун конкрет перспектив план тузиб оладиган бўлишди. Мазкур планларда пропагандистлар биринчи манбани овоз чиқариб ўқиш, асарларни уйда ва дарсда конспект қилиш, ўқилган асарлар бўйича суҳбатлар ўтказиш, конспектларни таҳлил қилиш, тингловчиларни унча катта бўлмаган доклад қилишга ва рефератлар ёзишга ўргатишни кўзда тутишади.

Кўпчилик шаҳар ва районларда, айрим корхоналарда, колхозлар ва совхозларда марксча-ленинча назариянинг, экономика проблемаларининг, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг айрим масалалари бўйича, В. И. Лениннинг баъзи асарлари бўйича мазмундор назарий ва илмий методик конференциялар ўтказилди. Партия ўқуви системасининг ҳамма звеноларида миллий масала бўйича ленинча назарияни, КПССнинг миллий муносабатлар соҳасидаги сиёсати илмий асосларини, ўрганиш, совет кишиларини пролетар интернационализми ва халқлар дўстлиги руҳида тарбиялаш масалаларига катта эътибор берилди.

Жуда кўп сиёсий мактаб, назарий семинар ва конференцияларда ленинча назарий меросни ўрганиш коммунистик қурилишнинг КПСС Марказий Комитети 1969 йил декабрь Пленуми қарорларида, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Халқ хўжалигида ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва тежамкорлик режимини кучайтириш тўғрисида»ги Хатида ўртага қўйилган актуал вазифалари билан маҳкам боғланган ҳолда олиб борилди.

Бу эса тингловчиларнинг меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активлигини оширишга ижобий таъсир кўрсатди. Кўпчилик коммунистлар ва партиясизлар ишлаб чиқариш илғорларидирлар. Улар меҳнаткашлар ўртасида олиб борилаётган оммавий-сиёсий ишларда фаол қатнашмоқдалар, ҳозирги замоннинг мураккаб муаммоларига дадил ёндашиб, партиямизнинг ички ва ташқи сиёсатини чуқур тушунмоқдалар.

Тажриба шуни кўрсатадики, **Ленин асарларини чуқур ўрганиш учун муайян методик талабларга риоя қилмоқ лозим. Биринчидан,** пропагандистнинг суҳбати ёки ҳикоясида доҳий асарлари кўп ўрин олмоғи лозим. **Иккинчидан,** пропагандист ўқув программасида тавсия этилган асарларни конспект қилишни уюштириши лозим. **Учинчидан** пропагандист илмий коммунизм назариясига В. И. Ленин киритган янгиликларга тингловчилар эътиборини тортиши, ленинча таълимотни ижодий ривожлантирган партия ҳужжатлари ва коммунистларнинг Халқаро кенгашлари ҳужжатлари билан тингловчиларни таништирмоғи зарур. **Тўртинчидан,** пропагандист ҳар бир тингловчининг ҳозирги замон воқеаларини баҳолашда ва коммунизм учун курашдаги, кишилик жамияти тараққиёти учун курашдаги ўз ўрнини эгаллаб олишида ленинча методологияни қўлланиш маҳоратини эгаллаб олишига эришиши даркор.

Ўтган ўқув йили ленинча ўқув йили бўлиб, ҳамма жойда доҳиймизнинг назарий меросини ўрганишга бўлган қизиқиш кучайганлиги билан характерланади. Тингловчилар илгаригига нисбатан ўқув материалларини яхши ўзлаштирдилар, тавсия этилган асарларни ўрганишга жиддий ёндошиб, марксизм-ленинизм классиклари асарларини чуқур ўргандилар.

Айни пайтда шундай партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ҳам бўлдики, улар пропагандистларнинг маҳоратини оширишга, сиёсий ўқишнинг мазмундорлигини яхшилашга тегишинча эътибор бермаётирлар. Ҳамма коммунистларнинг ҳам ленинизм назарияси ва методологиясини мунтазам ва қунт билан ўрганишларига эришмаётирлар.

Пропагандист кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва уларга билим беришда жиддий камчиликлар мавжуд. Бир қатор область, район ва шаҳарлардаги пропагандистлар курслари мунтазам ишламаётир. Уларнинг кўпларида эса машғулотлар ғоявий, методик жиҳатдан паст савияда ўтади. Тахтакўпир, Ильич ва Оқдарё район партия комитетларининг сиёсий маориф кабинетлари сиёсий мактаб ва семинарларнинг раҳбарларига амалий ёрдам бермаётирлар. Энг яхши пропагандистларнинг иш тажрибасини оммалаштириш, уларнинг машғулотларини таҳлил этиш сингари ишлар билан шуғулланмаётирлар.

ҒАНИМАТ ДАМЛАР

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

Республикамизда йиллик сут тайёрлаш плани 17 августгача 68,1 процент бажарилди. Август ойининг ўтган кунларидагина сут миқдори анча кўпайтирилди. Қашқадарё областининг сут-товар фермалари коллективлари кўп, арзон, серқаймоқ сут тайёрлашда олдинда бормоқдалар. Улар йиллик планнинг салкам 80 процентни миқдорида сут ишлаб чиқардилар. Сирдарё, Сурхондарё областларининг сигир соғувчилари қашқадарёлик ҳамкасбларига етиб олиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар, ҳар бош сигирдан олинаётган сутни тобора кўпайтирмоқдалар. Бу областларда йиллик сут тайёрлаш топшириғи 70-71 процент бажарилди, сўнгги ўн кунликда кўпчилик хўжаликларда сигирлардан кутилгандан ҳам зиёдроқ сут олинди.

Бироқ, ҳамма имкониятлар бўлишига қарамай Тошкент областининг сутчилик хўжаликлари ўзларининг ибратли ишлари билан кўзга яққол кўрина олмаяптилар. Сут тайёрлаш давлат планининг энди 65 процент атрофида бажарилиши бунинг гувоҳидир. Шуниси ачинарлики, давлатга гўшт сотиш, колхозлар ва совхозларнинг ички эҳтиёжи учун етарли миқдорда гўшт етказиб беришнинг уддасидан чиқаётган Хоразм области эндигина йиллик планнинг 64 процентни миқдорида сут тайёрлади. Бу соҳада фарғоналиклар ҳам анча орқада қолмоқдалар.

Ҳозир республикамиз яйловларида табиий ўтлар пишди. Маккажўхори, кунгабоқар ва бошқа илдизли, озуқабоп экинлардан силос бостириш қизғин давом эттириляпти. Беданинг ҳосилдорлиги яхши. Сув сероб. Ана шу имкониятлардан ишнинг кўзини билиб фойдаланиш, сигирлар маҳсулдорлигини ошириш йўли билан ялпи сут миқдорини кўпайтириш чорвадорларимизнинг шарафли бурчидир. Чорвадорлар таъбирича, август ойининг иккинчи ярми, сентябрь ва октябрь ойларида сигирлардан энг кўп сут олинади. Ғанимат фурсатдан яхши фойдаланган чорвадорлар йиллик сут тайёрлаш, давлатга сотиш планларини тўла ва ошириб бажариш, ички эҳтиёжларни қондириш имкониятига эга бўладилар. Сут-товар фермаларининг фидокор коллективлари шуни кўзда тутиб иш кўрмоқлари керак.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, чорвачилик илмий тадқиқот институти экспериментал базасининг сигир соғувчиси Анастасия Чудная шу кунгача боқимидаги сигирларнинг ҳар бошидан 2200 литрдан сут соғиб олди. СССР Олий Совети депутати Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг аъзоси Мухтарама Ғаффорова ҳам кўп ва серқаймоқ сут соғиб олишда рекорд қўйяпти. Партия ташкилотлари сут-товар фермалари юлдузларининг иш тажрибасини агитация-пропаганданинг ҳамма форма ва методлари орқали кенг оммалаштиришлари, чорвадорларнинг онгига сингдиришлари, уларнинг куч-ғайратларини сут ишлаб чиқариш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни бажаришга сафарбар этишлари лозим.

Қорамолчилик, қўйчилик, чўчқачилик, паррандачилик фермаларининг коллективлари ҳам яхши меҳнат қилишяпти. Шу кунгача республикамиз бўйича 93 ярим минг тоннага яқин бўрдоқи, сўқим ва парранда гўшти бунёдга келтирилиши сўзимизнинг исботидир. Наманган области чорвадорлари бу соҳада ҳаммага ўрнак бўларли ишлар қиляпти. Гўштга тарози босадиган, юқори сорт гўшт ва ёғ берадиган қорамоллар, чўчқалар топширияпти. Йиллик гўшт тайёрлаш топшириғи область бўйича 76,1 процент адо этилди. Андижон, Қашқадарё, Хоразм областлари, Қорақалпоғистон Автоном Республикаси меҳнаткашлари ҳам давлатга ва халқимизга юқори сорт гўшт етказиб беришда катта муваффақиятларга эришмоқдалар. Бу областларда бўрдоқичилик базалари дуруст ишлаяпти, молбоқар, чўпонлар қўйларни тез семиртиряпти, чиқимга йўл қўймаяпти. Фан-техника ютуқлари, илғор тажрибалар дадил қўлланиляпти. Паррандабоқарларимиз ўз вазифаларини шараф билан ўтаяптилар.

Лекин республикамизда гўшт етиштиришда салмоқли ўрин тутган Самарқанд, Бухоро, Сурхондарё областларининг чорвадорлари ҳақида бундай деб бўлмайди. Бу областларда чорва молларни бўрдоқи ва сўқимга боқиш сусткашлик билан олиб борилаяпти, айрим хўжаликларда ўрта ва ҳатто ўртадан паст семизликдаги чорва моллар гўштга топширилиб, туёқ сонининг камайиб кетишига йўл қўйилмоқда. Гўшт мўл-кўлчилиги яратишга ҳисса қўшаётган кишиларни рағбатлантириш чоралари кўрилмаяпти. Оқибатда бу областларда гўшт тайёрлаш секин боряпти. Ёки бошқачасига айтганда, ҳар уч областда энди йиллик планнинг 43-56 проценти миқдорида гўшт тайёрланди, холос.

Гўшт етиштириш билан шуғулланаётган хўжаликлар, ферма ходимлари олдида жуда катта вазифалар турибди. Улар бўрдоқичилик базаларининг ишини яхшилашлари, ем-хашак базасини мустаҳкамлашлари, қишлоқ учун ҳар йилгидан кўп ва юқори сифатли хашак, маккажўхори силоси, концентрат ҳозирлашлари керак. Шунда қиш фаслида ҳам кўп гўшт тайёрлаш имконияти яратилади. Ориқ молларни гўштга топширишни бутунлай ман этиш фурсати етди. Халқимизда «бир терига икки қўй сиғади» деган мақол бор. Меҳнатидан қочмаган, тадбиркорлик билан иш тутган киши бир бош чорва молини семиртириб, икки-уч бош қилиб топшириши мумкин. Бундан давлат ҳам, хўжаликлар ҳам, чорвадорлар ҳам катта моддий манфаат кўради.

Хоразм области бўйича жун тайёрлаш йиллик плани 103 процент ўринланди. Тошкент областининг қўйчувонлари маррага етай деб қолдилар. Наманган, Андижон областларининг чўпон-чўликлари яна бир ғайрат қилсалар, бу соҳадаги топшириқни бажариб, ғалаба рапортига имзо чекадилар.

Лекин жун тайёрлаш йиллик планини энди 60-63 процент бажарган Қашқадарё, Сурхондарё, Самарқанд областларининг чорвадорлари ғайрат отига қамчи босишлари даркор. Акс ҳолда саноқли кунлардан кейин аттанг деб қолиш мумкин. Чунки жун қирқими мавсумий иш бўлиб, вақтида тегишли чора-тадбир кўрган чорвадор ютади, кечиккан чорвадор ютқазади.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми чорвачиликни тараққий эттириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш йўли билан коммунистик маъмурчилик яратиш вазифасини қўйди. Уни шараф билан адо этиш республикамиз чорвадорларининг шарафли бурчидир.

Суратдаги бу қиз Калинин районидаги «Узбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг илғор сут соғувчиси Инобат Аҳмедова. У, юбилей йилида ўзига бириктиб қўйилган 24 бош сигирдан 83 тоннадан зиёд сут соғиб олиш ҳақида сўз берган. Ҳозиргача соққан сути эса 50 тоннадан ошиб кетди.

Б. Сафаров фотоси.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

ТУГАТИЛМАГАН НУҚСОНЛАР

Қўшкўпир район қишлоқ хўжалик бўлими ходимлари тўплаган сводкага кўз ташлаган киши «ҳамма иш жойида экан» деб ўйлайди. Аммо хўжаликлардаги аҳвол билан чуқур танишилса, ғўза парваришида аввал аниқланган нуқсонлар тугатилмай, балки, илдиз отиб кетаётганини кўриб ачинади.

Масалан, Карл Маркс номли колхознинг пахтазорларини бегона ўтлар босиб кетган. Катта пайкаллардаги ғўзалар сувсизликдан қовжираб қоляпти, ҳосил нишоналарини тўкиб юборяпти. Кўпчилик бригадаларда асоссиз равишда тракторлар отизлардан чиқариб юборилияпти. Сўнгги ҳафтада чопиқчилар сони бутунлай камайиб кетди. Ҳар куни графикда кўзда тутилганидан 40-50 гектар кам майдонда культивация ўтказиляпти.

Мана шундай ачинарли аҳвол Олтибой Қурбонов номли, Чапаев номли колхозларда ҳам рўй беряпти. Бу хўжаликларда машина теримига тайёргарлик кўриш ҳеч кимнинг хаёлига келаётгани йўқ. Терим агрегатлари ремонти қизитилмаган, бу йил қанча майдондаги ҳосил «зангори кема»ларда терилиши, қайси отизда ким терим ўтказишини биров билмайди.

Гурлан районидаги қатор колхозларда ҳам ғўза парвариши сусайтириб юборилди. Хамза номли колхозда меҳнат интизоми бўшашиб кетган, колхозчилар, механизаторлар хоҳлаган вақтда ишга чиқиб, хоҳлаган кезда қайтаверади, кунлик чопиқ, культивация графигининг бажарилиши устидан етарли назорат олиб борилмайди. Натижада парвариш сусайиб, ғўзалар кам ҳосилли бўлиб қоляпти.

Райондаги «Москва», «Ленинград» колхозларида ҳам аҳвол бундан ёмон. Ғўзалар ўсиб кетганига қарамай ҳамон чеканка тугалланган эмас. Ҳадемай ғўза баргини сунъий усулда тўкишга киришилиши керак. Лекин заҳарли химикатлар тўла ташиб келтирилмаётир.

Юқорида номи тилга олинган районларнинг партия ва совет ташкилотлари раҳбарлари «ғўза парваришини пахта йиғим-терими бошлангунча давом эттирамиз, ҳамма отизларда зиммага олинган мажбуриятни қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштирамиз» деб кўп ваъдалар берган эдилар. Шунга қарамай август ойи тамом бўлмай турибоқ кўп жойларда ваъдалар унутилиб, ғўза парвариши тўхтатиб қўйиляпти. Буни нима деб баҳолаш керак?

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ХАШАК МЎЛ ЖАМҒАРИЛДИ

Бу йил Булунғур райони яйловларида пичан ҳар қачонгидан мўл бўлди. Йил саҳий келди. Булунғурлик чорвадорлар ғанимат кунлардан унумли фойдаландилар. Районда дағал хашак жамғариш плани муддатидан олдин ошириб бажарилди. «Рассвет» совхозининг чорвадорлари дағал хашак жамғариш планини 230 процент адо этдилар. Калинин номли, «2-Жомбой», «2-Булунғур», «Ленин йўли», «Ўзкомпартия 40 йиллиги» ва Охунбобоев номли хўжаликларнинг тадбиркор азаматлари бир ярим-икки йилга етгулик озуқа жамғариб қўйдилар.

А. ҚОДИРОВ.
Район партия комитетининг ходими.

Ургут районидаги «Правда» колхозининг Азамат Бобоқулов бошлиқ маккажўхоричилик бригадаси аъзолари 60 гектар майдонга экилган маккажўхорини яхши парвариш қилишди. Экиннинг бўйи ҳозир 4 метрга етди. Бригада аъзолари ҳар гектар ердаги маккажўхоридан 800 центнердан силосбоп кўкпоя олишни мўлжаллашяпти. Суратда: бригада бошлиғи А. Бобоқулов маккажўхоризорда.

С. Безносов фотоси.

ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТЛАРИ ҲАЁТИ

ЯКУН ВА РЕЖАЛАР

Доҳий юбилейи муносабати билан мамлакатимизда халқ университетларининг Бутуниттифоқ кўриги бўлиб ўтди. Ана шу оммавий ҳаракатда Совет Ўзбекистони халқ университетлари ҳам фаол қатнашдилар. Шуни мамнуният билан айтиш кераки, кўрик даврида Ўзбекистонда халқ университетлари тармоқлари бирмунча кенгайди. Агар 1968—1969 ўқув йилида республикада 90 мингга яқин тингловчини ўзида бирлаштирган 1036 халқ университети ишлаган бўлса, ҳозирги пайтда дорилфунунлар сони 1246 тага етди. Эндиликда уларда 122 минг тингловчи ўз мутахассисликлари бўйича билим ва малакаларини ошириб бораётирлар.

Бутуниттифоқ кўригига кўра, халқ университетлари Марказий Совети мамлакатдаги 300, шу жумладан, Ўзбекистондаги 16 халқ университетини «Энг яхши халқ университети» дипломлари ва пул билан мукофотлади.

Ғолиблар орасида Тошкент шаҳар Давлат лойиҳа конструкторлик-технологик машинасозлик бюроси шунингдек, Тошкент электрон-техника заводи қошидаги Ленин халқ университетлари ҳамда Андижон шаҳар халқлар дўстлиги ва пролетар интернационализми, Тошкент темир йўл транспорти инженерлар институти қошидаги ва Чирчиқ шаҳар трансформатор заводи техника тараққиёти халқ университетлари, бундан ташқари Фарғона область Кергили посёлкаси 8-қурилиш тресги қошидаги техника-экономика билимлари, Қорақалпоғистон АССР Чимбой тупроқшунослик илмий-тадқиқот институтининг қишлоқ хўжалик билимлари, Наманган шаҳридаги совет савдоси, Тошкент шаҳар Навоий номли кутубхона қошидаги музика маданияти, Бухоро шаҳридаги 7-мактаб ота-оналар учун педагогик билимлар, Ғузор район «Партия XXII съезди» колхози илмий атеизм, Қашқадарё область Китоб посёлкаси «Ҳужум» артели қошидаги сиҳат-саломатлик, Поп район В. И. Ленинг номли ва Янгиариқ район «Правда» колхозлари гигиена ва маданий турмуш, Фарғона шаҳар журналистика, Самарқанд шаҳар ўлкашунослик ва туризм халқ университетлари бор.

600 тингловчини бирлаштирган Тошкент электрон-техника заводи Ленин халқ университети ўз ишини мазмунли ташкил этган. Бу ерда В. И. Ленин ҳаёти ва фаолияти, унинг назарий меросини ўрганишга қизиқиш катта.

Кейинги йилларда барча халқ университетларида, айниқса, Бутуниттифоқ кўриги давомида, тингловчиларни В. И. Ленин ҳаёти ва революцион фаолияти билан таништириш ҳамда улар ўртасида доҳийнинг ғоявий-назарий меросини тарғиб қилиш бўйича катта оммавий-ташкилий ишлар амалга оширилди. Юқори малакали мутахассислар, кекса большевиклар, уруш ва меҳнат қаҳрамонларининг халқ дорилфунунларига жалб қилиниши, Ленинга бағишланган ҳар бир тадбир, ҳар бир машғулотнинг мазмунли ва ҳаяжонли, эсда қоладиган қилиб ўтказилиши университетлар фаолиятига хос хусусиятдир.

Бутуниттифоқ кўриги давомида Андижон шаҳар халқлар дўстлиги ва пролетар интернационализми университети иш бошлади.

Халқ университети жамоат советининг Андижон шаҳар олий ўқув юртлари ўқитувчилари билан ҳамкорликда тайёрланган машғулот программасига пролетар интернационализми ленинча принциплари, КПССнинг халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатини мустаҳкамлаш учун кураши, партиянинг миллий программани амалга ошириши, Ўзбекистоннинг қардош республикалар билан дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлаш каби проблемалар киритилган.

Халқ университетларига энг яхши, юқори малакали лектор ва ўқитувчилар, шунингдек, жамоатчилик асосида ишловчи педагогларнинг жалб этилиши уларнинг муваффақиятини таъминламоқда. Ҳозир Ўзбекистон халқ университетлари ишига 10 мингдан ортиқ олим, олий ўқув юртлари ва ўрта мактаб ўқитувчилари, халқ хўжалиги мутахассислари тортилган.

Кейинги йилларда халқ университетлари ўз фаолиятида ўқув-тарбия ишларининг ранг-баранг форма ва методларидан кенгроқ фойдалана бошлади. Бироқ халқ дорилфунуни йўқки, улар қизиқарли мавзуларда конференция ва семинарлар ўтказмаётган, лаборатория ва ишлаб чиқаришда амалиёт билан шуғулланмаётган, тингловчилар билан мустақил иш олиб бормаётган бўлсин.

Энг яхши халқ университетлари назариётни амалиёт билан боғлаш ҳақидаги Ленин васиятларига амал қилаётир. Бу борада илмий-техника, иқтисод ва қишлоқ хўжалиги билимлари халқ университетлари иши диққатга сазовордир. Бу ерда тингловчилар фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқлари билан танишиш ва уларни ишлаб чиқаришда қўллаиш имкониятига эга бўладилар.

Бухоро шаҳридаги 163-қурилиш тресги қошидаги техника-иқтисодий билимлар халқ университетининг мунтазам ишлаб келаётганига ҳам беш йил бўлди. Шу қисқа вақт ичида университет коллективи катта тажриба тўплади.

Машғулот давомида янги техника ва технологиянинг жорий қилиниши, иқтисод ва планлаштириш, меҳнатни илмий ташкил этиш ва ишлаб чиқариш масалалари муҳокама қилинади.

Энг яхши халқ университетлари бундай ютуқларга партия Программаси кўрсатмаларини ва КПСС Марказий Комитетининг 1968 йил 8 октябрда қабул қилган халқ университетларини ривожлантириш ва такомиллаштириш, коммунизм қурилиши босқичида уларнинг ижтимоий ҳаётдаги ролини ошириш ҳақидаги қарорини ҳаётга тадбиқ қила бориш туфайли эришмоқдалар. Партия идеология ишларининг, билимларни оммавий тарғиб қилишнинг, меҳнаткашларнинг маданий савияси, билими ва малакасини оширишнинг ҳамда уларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг бирдан-бир формаси бўлган Ўзбекистон халқ университетлари Ленин юбилейи йилида эришган ютуқларини мустаҳкамлаган ҳолда бундан кейин ҳам партия ва ҳукуматимиз қўйган вазифаларни изчиллик билан амалга ошириб боришлари керак.

Л. ТРАНИС,
Республика халқ университетлари Совети ташкилий комиссиясининг раиси.

Айрим шаҳар ва район партия комитетлари партия, совет ва хўжалик органларининг раҳбар кадрлари ўқувига тегишинча эътибор бермаётирлар. Сирдарё ва Қашқадарё областларининг бир қатор районларида партия активи мактаблари ва сиёсий ўқувнинг бошқа самарали формаларидан фойдаланилмаётир.

Ўтган ўқув йилида партия ташкилотлари комсомол маорифи системасида Лениннинг ғоявий меросини ўрганиш бўйича ишларни анча яхшиладилар. Ёшлар ленинизмни ўрганишга зўр қизиқиш билан киришдилар. 1968—1969 ўқув йилига нисбатан ўтган ўқув йилида В. И. Лениннинг таржимаи ҳолини ўрганувчилар сони 5 баравар кўпайди, шу вақт ичида «Партия ҳақида суҳбатлар» тўгаракларининг тингловчилари икки баравар кўпайди. Комсомол активлари марксча-ленинча назарияни партия ўқуви системасида ўрганишди. Ёшлар орасида ленинча синовларни ўтказишга катта эътибор берилди. Синовларда республикамизнинг бир миллиондан кўпроқ йигит ва қизлари қатнашди.

Комсомол маорифидаги ишларнинг яхшиланишида партия комитетларининг пропагандист кадрларни танлаш ва ўқитишни яхши йўлга қўйганлиги муҳим омил бўлди. Бир йил ичида комсомол маорифидаги коммунист пропагандистларнинг сони 47 процентдан 70 процентга ўсди. Ленинча синовларни ўтказишга 40 мингдан кўпроқ консультант ажратилди.

Ҳамма сиёсий маориф уйлари ва кўпчилик кабинетларда комсомол маорифи пропагандистлари учун доимий ишлайдиган семинар ва методик кенгашлар иш кўрди.

Шу билан бирга ёшларни ғоявий чиниқтиришда жиддий камчиликлар ҳам бор. Кўпчилик комсомол ташкилотларида машғулотлар ғоявий-назарий жиҳатдан паст савияда, зерикарли, мазмунан саёз ўтди. Бир қанча машғулотлар вақтида ўтмай қолди, 269 тўгарак ва семинар эса кейинчалик бутунлай ишламай қўйди. 5 мингдан кўпроқ комсомол аъзоси ўқишнинг ҳеч бир формасига тортилмай қолди. Шаҳар ва район партия комитетларининг сиёсий маориф кабинетлари комсомол маорифи пропагандистларига амалий ёрдам кўрсатмадилар.

Ўтган беш йиллик тажрибаси шундан далолат бермоқдаки, марксча-ленинча таълим беришнинг мавжуд системаси коммунистлар ва партиясизларнинг бир неча йил мобайнида марксизм-ленинизм таркибий қисмларини мунтазам эгаллаб олишларига, КПСС тарихини ўрганишларига, КПСС ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг муҳим қарорлари ҳамда ҳужжатларини ўрганишларига имкон беради. Айни пайтда партиямиз сиёсий маорифнинг самарадорлигини ошириш, уни такомиллаштиришга ҳамиша ғамхўрлик қилиб келди ва ғамхўрлик қилаверади.

Эндиликда партия ўқуви системаси олдида кадрларни революцион ва иқтисодий назария билан, партиямизнинг иқтисодий сиёсати билан, социализм ва коммунизм қурилиши тажрибаси билан қуроллантиришдек жуда муҳим вазифа турибди. Бу вазифалар КПСС Марказий Комитетининг 1969 йил декабрь ва 1970 йил июль Пленумларида алоҳида кўрсатиб ўтилган эди. Кадрларни иқтисодий тарбиялаш замон талаби, ҳаёт талабидир. Сиёсий иқтисодни, партиямизнинг иқтисодий сиёсати масалаларини сиёсий мактабларда, семинарларда, марксизм-ленинизм университетларида, назарий конференцияларда ўқитиш қанчалик яхши йўлга қўйилса, бу ишда шунчалик катта муваффақиятга эришаверамиз.

Партия ўқувида юз берадиган асосий ўзгаришлар нимадан иборат?

1970 — 1971 ўқув йилидан бошлаб бошланғич сиёсий мактабларда «Иқтисодий билим асослари» фани киритилади. Уни ўрганиш икки-уч йилга мўлжалланган. Бу фанни ўрганишга киришишдан олдин В. И. Лениннинг таржимаи ҳоли ва «Сиёсий билим асослари» курси албатта ўтилган бўлиши шарт. Марксизм-ленинизм асослари мактабларида ўқув йили давомида «Ҳозирги замон илмий-техника революцияси ва партиянинг иқтисодий сиёсати» деган мавзуда беш-олтита махсус машғулот ўтказиш мўлжалланади. Марксизм-ленинизм университетларида, партия активи мактабларида эса «Ҳозирги босқичда КПССнинг иқтисодий сиёсати» деган қўшимча курс киритилади. Марксизм-ленинизм университетларининг иқтисодий бўлимлари тингловчилари составини кенгайтириш, зарур бўлган жойларда эса шундай бўлимларни очиш мақсадга мувофиқдир. Сиёсий иқтисодни ҳамда илмий коммунизмни ўрганиш жараёнида социалистик экономика самарадорлигини ошириш, партиянинг социализм ва коммунизм қурилишидаги сиёсати ва тажрибасини чуқур ўрганишга алоҳида эътибор бериш зарур.

Иқтисодий семинарларда, назарий конференцияларда «Ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш йўллари», «Ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш — халқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим йўналиши», «Илмий-техника революцияси, унинг социал ва иқтисодий проблемалари», «Ишлаб чиқаришни иқтисодий рағбатлантиришнинг назарий проблемалари», «Ленинча иқтисодий таълимот ҳамда марксизмга қарши назарияларни танқид», «Марксизм-ленинизм жамиятни илмий бошқариш тўғрисида» каби проблемаларни чуқур ўрганиш лозим.

Пропаганданинг оммавий формалари системасида иқтисодий билимлар халқ университетлари, коммунистик меҳнат мактаблари тармоғини кенг ёйиш зарур. Лекцияларда иқтисодий билимларни пропаганда қилишга алоҳида эътибор бериш керак. Иқтисодий ўқишга ёш ишчи, колхозчи ва хизматчиларни жалб этишда партия комитетлари комсомол ташкилотларига ёрдам беришлари даркор.

Иқтисодий билимларни пропаганда қилишда матбуот, радио ва телевидениенинг имкониятлари катта. Иқтисодий назариянинг энг муҳим проблемалари ҳақида, социалистик экономика тараққиётининг қонуниятлари ва унинг асосий категориялари тўғрисида олимларнинг мақолаларини ва чиқишларини уюштириш, иқтисодий ислоҳотни, илғор тажрибани чуқур таҳлил қилиб берувчи мақолалар уюштириш, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг якунларига доир амалий изоҳлар бериб боришни йўлга қўйиш лозим.

Ўтган ўқув йилида партия ташкилотлари, сиёсий мактаблар, семинарлар, марксизм-ленинизм университетлари бой тажриба тўплашди. Янги ўқув йилига тайёргарлик даврида улар олдида яна янги мураккаб вазифалар турибди. Ҳар бир бошланғич партия ташкилоти марксча-ленинча таълим системасида ўтган ўқув йилининг якунларини ҳар томонлама таҳлил қилиб, муҳокама этишлари, ленинизмни ўрганиш ва пропаганда қилишда тўпланган тажрибани обдон умумлаштириб, Лениннинг назарий меросини ўрганишни янада чуқурлаштиришнинг аниқ тадбирларини белгилашлари зарур.

Партия маорифи системасида янги ўқув йилига ҳамма жойда катта тайёргарлик бормоқда. Сиёсий мактаблар, марксизм-ленинизм университетлари, партия активи мактаблари ва семинарларни ўз вақтида ва тўғри тузиш, уларга тингловчиларни жалб этиш муҳимдир. Пропагандист кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва ўқитиш жуда масъулиятли ишдир. Бунга жиддий ёндошиш лозим. Партия ташкилотлари пропагандистларни барвақт тайинлаб, уларни бошқа жамоат топшириқларидан озод қилиб қўйишлари керак. Ҳамма область ва шаҳарларда август—октябрь ойлари мобайнида пропагандистларнинг семинарини ўтказиб, сиёсий мактаб ва семинарларнинг раҳбарларига марксча-ленинча назарияни ва машғулотларни ўтказиш маҳоратини ўргатиш даркор.

Сиёсий мактаб ва семинарларда иқтисодий назария ҳам ўрганилишини ҳисобга олиб, сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари янги ўқув йили олдидан пропагандистларнинг махсус курсларини уюштиришлари керак. Семинар ва курсларда ҳамма пропагандистлар учун ҳозирги замон илмий-техника революцияси ва партиянинг иқтисодий сиёсати проблемаларига доир қатор лекциялар уюштирилиши керак бўлади. Бундай лекцияларни ўқиш, семинар ва консультацияларни ўтказишга халқ хўжалиги мутахассисларини, илмий ходимларни ва олий ўқув юртларининг ўқитувчиларини жалб этиш мақсадга мувофиқдир.

Партия комитетлари раҳбар ходимларнинг марксча-ленинча ўқувини уюштиришга алоҳида ғамхўрлик қилишлари лозим. Раҳбар кадрлар марксча-ленинча назарияни, партия қарорларини, иқтисодий қурилишга раҳбарлик методларини муттасил ўрганишлари ва ижодий ўзлаштиришлари, меҳнатда ва ижтимоий сиёсий фаолиятда шахсий намуна кўрсатишларига эришиш ниҳоятда зарур.

Партия комитетлари, сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари, бошланғич партия ташкилотлари комсомол сиёсий маорифига доимий эътибор беришлари лозим. Комсомол активлари партия ўқуви системасига жалб этилиши даркор. Комсомол сиёсий ўқуви пропагандистлари составини мустаҳкамлаш ва уларни ўқитишга жиддий эътибор берилиши зарур.

Ленин юбилейига тайёргарлик ва ленинча синовлар ўтказиш жараёнида партия ва комсомол ташкилотлари ёшларнинг Ленин назарий меросини ўрганишини ташкил этишда яхшигина тажриба тўплашди. Бу тажрибани мустаҳкамлаб, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш юзасидан партия XXIII съезди қарорларида, КПСС Марказий Комитетининг ВЛКСМ XVI съездига йўллаган табрикномасида қўйилган вазифаларни қатъият билан бажариш даркор. Ҳамма комсомол ташкилотларида шу йил августдан бошлаб келгуси йил апрель ойигача бўладиган Бутуниттифоқ ленинча синовларини ўтказишда комсомол ташкилотларига ёрдам кўрсатилиши лозим. «Ленин ишига, партия ишига содиқмиз» деган шиор остида ўтадиган бу синовлар партия XXIV съездига бағишланади.

Партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаси — машғулотларнинг ғоявий назарий савиясини оширишдан, Ленин ғоявий мероси моҳиятини чуқур очиб беришдан, тингловчиларга коммунистик эътиқодни, ватанпарварлик ва интернационализм фазилатларини сингдиришдан, уларни буржуа идеологиясига муросасизлик руҳида тарбиялашдан ва шу асосда тингловчиларни ва барча меҳнаткашларни хўжалик ва сиёсий вазифаларни муваффақиятли бажаришга, Ленин васиятларини амалга ошириш учун курашга, КПСС Марказий Комитетининг 1969 йил декабрь ва 1970 йил июль Пленуми қарорларини бажаришга, партиямиз XXIV съездини муносиб кутиб олишга сафарбар этишдан иборат.

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР

Турли мамлакатларда

ЧССР. Кошицадаги металлургия комбинати Чехословакиянинг энг йирик корхоналаридан биридир. У тиклангандан буён Совет Иттифоқи билан доимо ҳамкорлик қилиб келади. Комбинат лойиҳачилари орасида совет мутахассислари ҳам бор эди. Кривой Рог рудаси унинг асосий хом ашёсидир, шунингдек, металлургия ишлаб чиқаришнинг дастлабки усталари совет корхоналарида таълим олишган. Суратда: металлургия гигантининг цехларидан бирида.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ЖАҲОН БИР ҲАФТА ИЧИДА

ТЕЛЬ-АВИВНИНГ НАЙРАНГЛАРИ

Яқин Шарқда ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битим кучга кирганидан бери икки ҳафтадан зиёд вақт ўтган бўлишига қарамай, Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрда қабул қилган резолюциясини амалга ошириш юзасидан Исроил, Бирлашган Араб Республикаси ва Иордания ўртасидаги музокаралар ҳамон бошлангани йўқ. Музокаралар БМТ бош секретарининг вакили Г. Ярринг воситачилигида бошланмоғи керак эди, аммо у актив ҳаракат қилиш имкониятидан маҳрум бўлиб келмоқда.

Кузатувчилар музокараларнинг чўзилиб кетганлигига Исроил айбдор демоқдалар. Американинг ЮПИ агентлиги хабарига кўра, «Исроилнинг хатти-ҳаракати ҳатто Вашингтондаги доираларни ҳам «шубҳага солиб қўймоқда». Баъзи расмий кишиларнинг фикрига кўра, деб ёзади агентлик, «илгари уруш ҳаракатларини тўхтатишни очиқдан-очиқ истамаган Исроил ҳукумати эндиликда ўт очишнинг тўхтатилишидан бош тортишга уринаётган бўлса эҳтимол».

Тель-Авив процедурага доир масалаларни хилма-хил йўллар билан чўзмоқда. Жумладан, у музокаралар Кипрда ўтсин, деб талаб қилмоқда, ҳолбуки, БАР, Иордания ва Ярринганинг ўзи Нью-Йорк энг яхши жой бўлар эди, деб ҳисобламоқдалар. Исроил самолётлари партизанларга қарши кураш баҳонаси билан сўнгги ҳафта ичида Иордания территориясини тўрт марта бомбардимон қилди ва ўққа тутдики. Иордания ҳукумати буни ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимнинг бузилишидир, деб қараётганлиги тўғридир. Исроил солдатлари Ливан территориясининг ичкарисига ҳам бир неча марта юриш ўтказдилар.

Айни маҳалда Тель-Авив ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битим кучга кирганидан сўнг Сувайш каналига гўё Мисрнинг «Ер-ҳаво» типидаги ракеталари келтирилди, деб БАРни айблаб, туҳматчиликдан иборат пропаганда кампаниясини авж олдириб юборди.

Бу борада Исроилнинг бўҳтонига Вашингтондаги расмий доираларнинг муносабати эътиборга сазовордир. Давлат департаменти ракеталарнинг ҳаракат қилиши «мумкин бўлган гап», Қўшма Штатлар бу борадаги Исроилнинг важларини «ўрганиб чиқмоқда», аммо «ушбу масала юзасидан бирон баёнот берилмаса керак», деди. Давлат департаменти «элчи Ярринг воситачилигидаги мунозараларни» иложи борича тезроқ «бошлаб юборишни» таклиф қилади. Бошқача қилиб айтганда, Қўшма Штатлар БАР шаънига қўйилган айблардан кечмаган ҳолда Исроилнинг музокаралар бошланишига ҳалақит берувчи пропаганда кампаниясини маъқулламаётганлигини Исроилга шама қилди.

Тель-Авивнинг қўпорувчилик найрангларига қарши БАРнинг конструктив позицияси ҳеч шубҳа уйғотмаяпти. Ҳозир, дейилади БАР ташқи ишлар министрлигининг баёнотида, «барча куч-қувватлар Ярринганинг БМТ Хавфсизлик Кенгаши резолюциясини амалга оширишни мақсад қилиб қўйган миссияси муваффақиятга эришмоғига қаратилмоғи лозим». БАРнинг Қўшма Штатлардаги манфаатларини кўзловчи миссия бошлиғи А. Горбал БАР ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимни ҳурмат қилади ва Яқин Шарқда тинчликни қарор топдиришга маҳкам бел боғлаган, деб таъкидлади.

ҲАРБИЙ КУЧ ИШЛАТИШМОҚДА

Шу ҳафта ичи Жанубий Вьетнамнинг ғарби-шимолидаги районларни бомбардимон қилишда Американинг Тинч океандаги оролларга база қурган «В-52» типидаги улкан бомбардимончи самолётларининг қарийб учдан икки қисми қатнашди. Улар 16 август кунининг ўзидагина шу районларга уч мингта бомба ташлади. Франциянинг «Юманите» газетаси бу ҳужум сўнгги икки йил мобайнида «Америка авиацияси Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг эҳтимол тутилган позицияларига қилган энг катта ҳужуми бўлди», деб таъкидлади.

Американинг ҳарбий манбаларидан олинган хабарларга кўра, Америка авиациясининг Жанубий Вьтенам, Лаос ва Камбоджа устига учиш сони ва ташлаётган бомбалар миқдори тобора кўпайиб бормоқда. Ассошиэйтед пресс агентлигининг хабар беришича, август ойида Америка самолётлари Камбоджа территориясига июль ойида 24 марта ҳужум қилган бўлса, август ойида ўрта ҳисобда 50 мартагача ҳужум қилмоқда.

Бомбардимон қилишнинг кучайиши «тинчлантириш операцияси» деб аталувчи операцияни, яъни Жанубий Вьетнамдаги тинч аҳолига қарши жазо ҳаракатларини кенгайтириш билан қўшиб олиб борилмоқда. Озодлик матбуот агентлигининг маълумотларига кўра, Америка—Сайгон жазо отрядлари шу йилнинг биринчи ярмида Жанубий Вьетнамнинг биргина Бенче вилоятининг ўзида тинч аҳолига қарши 840 марта операция ўтказдилар. Бунинг натижасида 1400 киши ўлдирилди ва 800 та уй-жой батамом вайрон қилинди.

Америка агрессорлари айни маҳалда Вьетнам Демократик Республикасининг суверенитети ва хавфсизлигига ҳамон тажовуз қилиб турибди. Сўнгги вақтларда улар демилитаризация қилинган зонада бир қанча янги жиддий иғвогарликлар қилиб, бу зонага бомбалар ташладилар ва тўплардан ўққа тутдилар. Шунингдек ВДРнинг жанубидаги районларга бомбалар ташладилар.

Эълон қилинган ва моҳияти осиёликларни осиёликларга қарши курашишга мажбур қилишдан иборат бўлган «Гуам доктринаси»га мувофиқ АҚШ Сайгон—Пномпень—Бангкок ўқи тузишни жадаллаштирмоқда. Сайгон қўшинлари Камбоджа территориясининг каттагина қисмини оккупация қилиб, шу мамлакатнинг ватанпарвар кучларига қарши уруш операцияларини ўтказиб турган бир пайтда Вашингтон Лон Нол режимига ёрдам бергани Камбоджага солдат юбор, деб Таиландни шошилтирмоқда. Давлат департаменти АҚШ Камбоджага Таиланд ҳарбий хизматчиларидан «беш минг ёки ундан ошиқроқ киши» жўнатилишини маблағ билан таъминлашга розилик билдирганлигини давлат департаменти эътироф этди.

Ҳинди-Хитойда оғиздагина «одилона тинчликка» интилаётган Вашингтоннинг мунофиқлиги мана шу фактлардан равшан кўриниб турибди. Вьетнам масаласига бағишланиб, Парижда ўтказилаётган тўрт томонлама кенгашда 20 август куни 80-ялпи мажлис ўтказилган бўлса-да, музокаралар бирон қадам ҳам силжимади. Жанубий Вьетнам Республикаси Муваққат революцион ҳукумати делегациясининг вакили Зионг Динь Тхао Америка ҳукумати Вьетнамда ҳарбий жиҳатдан ғалабага эришиш ниятидан воз кечиб, Вьетнам халқининг қонуний талабларини ҳурмат қилишга розилик билдирса, унинг мустақиллиги ва ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқини тан олсагина кенгаш ишида силжиш бўлиши мумкин, деди.

АФРИКА ОЗОДЛИГИ КУЧЛАРИ ОВОЗИ

Эфиопиянинг пойтахти — Аддис-Абеба майдонларидан бирида қад кўтарган «Африка уйи»да Африка Бирлиги Ташкилоти озодлик комитети ўз ишини тамомлади. Комитет қатнашчилари — Африкадаги ўн битта мустақил давлатнинг вакиллари, шунингдек озодлик ҳаракатларининг вакиллари сўнгги ярим йил ичида қитъада олиб борилган озодлик курашининг якунларини чиқардилар, Африканинг ҳанузгача чет эл босқинчилари ҳукмронлиги остида бўлган территорияларида озодлик учун курашувчиларга бундан буён кўрсатиладиган ёрдам чораларини белгилаб олдилар.

Англия ҳукумати Жанубий Африкадаги ирқчиларга қурол-яроғ етказиб беришни яна бошлаш тўғрисида яқинда қабул қилган қарори комитет аъзоларининг алоҳида диққатини жалб қилди. Шу хусусда Танзания вакили Абдул Раҳмон Муҳаммад Бабу Англиянинг Африкага нисбатан сиёсати Африкадаги мамлакатларга қилинаётган дағдағадир, деди. Африка Бирлиги Ташкилотининг бош секретари Дуалло Телли ўз нутқида Англия ҳукуматининг қарорини «Африка қитъасида тинчлик ва хавфсизликка қилинган энг хатарли таҳдид», деб баҳолади. Сессия қатнашчилари Африканинг ёвуз душмани — Жанубий Африка ирқчиларини ўз қуроллари билан таъминлаётган Англия ва Ғарбдаги бошқа давлатларга қарши қатъий чоралар кўрилишини якдиллик билан ёқлаб чиқдилар.

Озодлик комитети сессияси қатнашчиларининг айтганлари Англия ва Ғарбдаги бошқа давлатлар, жумладан агрессив НАТО блокига кирган мамлакатлар Африка қитъасида нақадар хавфли ўйин билан шуғулланаётганликларини Африка халқлари тобора равшанроқ тасаввур этиб бораётганликларини кўрсатди. «Ғарб давлатларининг Африкада тутган сиёсати ва ҳаракатлари, — деб таъкидлади Дуалло Телли, — Африкадаги ёш давлатлар озодлиги ва мустақиллиги учун жиддий хавфдир. Ғарб давлатлари мустамлака ва ирқчи режимларни қўллаб-қувватлаш билан бирлашган миллатлар ташкилотининг қарорларини поймол қилмоқдалар ва бутун Африкага дағдаға солмоқдалар».

Лиссабоннинг мустамлака мулклари билан умумий чегарадош бўлган Африкадаги мустақил мамлакатларга қарши Португалия мустамлакачиларининг агрессив ҳаракатлари комитет аъзоларининг қаҳр-ғазабини уйғотди. Сессияда сўзга чиққанлар мустамлакачилар ўзларининг хатти-ҳаракатларида ҳаттоки Сенегал, Замбия, Танзаниянинг тинч аҳолисини бомбардимон қилиш ва қиришдан ҳам тоймаяптилар, деб ғазабланиб гапирдилар. Африкадаги ёш мамлакатлар Португалия мустамлакачиларининг бу ваҳшиёна ҳаракатларини Лиссабон НАТО блокидаги катта шериги — Қўшма Штатларнинг ёвуз тимсолидан ўрнак олиб мустақил давлатлар территориясида урушни ўзига хос авж олдиришидир, деб қарамоқдалар.

Озодлик комитетининг иш якунлари Африка қитъасида миллий озодлик кураши янада авж олдирилганлигидан, Африка халқлари ўз диёрини мустамлакачилик ва ирқчилик фалокатларидан тозалашга тобора қаттиқроқ бел боғлаётганлигидан дарак беради.

С. ИВАНОВ,
В. ХАРЬКОВ,
Г. СКОБЕЛЕВ.
(ТАСС).

ПОЛЬША. Лодзь киностудиясида янги товуш ёзиб олувчи студия ташкил этилди. Суратда: товушсиз камера. У махсус материал билан қопланган бўлиб, овозни жуда тез «ўчиради».

ЦАФ—ТАСС фотоси.

МУСТАҚИЛЛИК ЙЎЛИДА 51 ЙИЛ

КОБУЛ, (ТАСС мухбири). 23 августда Афғон халқи шонли сана-Афғонистон мустақиллигининг 51 йиллигини нишонлади. Мамлакат пойтахти Кобул миллий байроқлар, ранг-баранг чироқлар, гуллар билан безатилди.

Афғон халқи ўз мустақиллиги йилини экономика ва маданиятни ривожлантиришда эришилган катта-катта муваффақиятлар билан кутиб олди. Мамлакат ўтган йилнинг ўзидагина иқтисодий ривожланиш йўлидан анча илгари кетди. Бултур мамлакатда энг кучли Нағлу ГЭСи дастлабки ярим миллиард киловатт-соат энергия берди. Афғонистондан Ўрта Осиёдаги совет республикаларига тортиб келинган газ қувури орқали икки миллиард куб метрдан кўпроқ табиий газ келди. Жалолобод шаҳри электрлаштирилди.

Афғон металсозлик саноатининг тўнғичи — «Жангалак» заводи барпо этилганига 10 йил тўлди. Кобул нон комбинатида яна бир тегирмон ишга туширилди. Пули хумридан Мозори-Шарифгача яна бир йўл очилди.

Совет Иттифоқи Афғонистон экономикасини ривожлантиришда унга катта ёрдам бермоқда. Совет Иттифоқининг техника ёрдами билан қурилган объектлар орасида Кобул нон комбинати, Кобул аэропорти, Ширхон порти ва бошқа объектлар бор.

Афғонистон ташқи сиёсат соҳасида ижобий бетарафлик йўлини изчиллик билан ўтказиб келмоқда. Совет Иттифоқи ва Афғонистон қалин дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари билан боғланган.

В. ГАВРИЛИН.

СИНФИЙ ЖАНГЛАР

✦ ЛОНДОН. Англия автомобиль саноатининг корхоналарини қамраб олган янги забастовкалар тўлқини саноатнинг шу тармоғида ишлаб чиқариш ҳажмининг анча қисқаришига олиб келди. Веллингтондаги автомобиль қисмлари ишлаб чиқарувчи заводнинг иш ташлаган 5 минг ишчиси ёнига Ковентри, Бирмингем ва Дарластондаги автомобиль заводларининг минглаб ишчилари қўшилди. Иш ташлаганлар иш ҳақи оширилишини ва меҳнат шароитлари яхшиланишини талаб қилмоқдалар.

Уэйбриждаги авиация заводининг 6 минг ишчиси ўз ўртоқларидан 250 киши ишдан бўшатиб юборилганлигига қарши оммавий норозилик митинги ўтказдилар. Митинг қатнашчилари корхона эгалари чиқарган қарорларини бекор қилмагунларича иш вақтидагидан ташқари ҳеч қандай иш бажармасликка қарор бердилар.

✦ ОТТАВА. Онтарио, Квебек, Манитоба, Британия Колумбияси вилоятларидаги қарийб 20 почта бўлими ёпиб қўйилган. Канаданинг 27 минг почта ходими қимматчилик муносабати билан иш ҳақи оширилиши, гарантияланган иш билан таъминланиш, меҳнат шароитларини яхшилаш тўғрисидаги талаблари қондирилиши учун 2,5 ойдан бери қаттиқ кураш олиб бормоқда.

✦ РАВАЛПИНДИ. Ғарбий Покистоннинг катта саноат маркази-Лаяпурда бир неча тўқимачилик корхоналари ишчиларининг забастовкаси бошланганига 2 ойдан ошиб кетди. Улар иш ҳақи оширилишини, меҳнат шароитлари яхшиланишини талаб қилмоқдалар, қонунга хилоф равишда ишдан бўшатиб юборилишларга қарши норозилик билдирмоқдалар. (ТАСС).

МУР ФИТНА ҚУРБОНИ БЎЛГАН

ФУТБОЛ

Футбол бўйича Англия терма командасининг капитани Бобби Мур Колумбиянинг Лондондаги элчихонасига «олтин билакузукнинг ўғирланишига тааллуқли бўлган иш» юзасидан гувоҳлик бериш учун келади, деб хабар беради Рейтер агентлиги мухбири. Аммо бу гал Мур айбланувчи сифатида эмас, балки қораловчи гувоҳ сифатида саволларга жавоб беради. Бу воқеа қай тарзда содир бўлган эди?

Ана шу воқеанинг тарихи қуйидагича: шу йилнинг май ойида, футбол бўйича Жаҳон чемпионати мусобақалари бошланиши олдидан Англия терма командаси Колумбия пойтахти Боготада контрол учрашувлар ўтказаётган эди. Бутун команда Жаҳон чемпионатида қатнашиш учун Мексикага жўнаб кетадиган куни Англия командасининг капитани ўғри сифатида ушлаб қолинди. Суарес исмли коммивояжёр «Яшил нур» заргарлик магазинчасининг ойнасидан Мурнинг ана шу магазиндан қандайдир ялтироқ нарса олиб чўнтагига солганини кўрганлигини таъкидлар эди. Магазин сотувчиси Падилья Мур Англия терма командасининг бошқа ўйинчиси — Бобби Чарльтон билан бирга витринадан билакузукни олиб чўнтагига солди, деган эди.

«Яшил нур» заргарлик магазинининг эгаси Рохас судга арз қилди. У ўз аризасида машҳур футболчидан билакузукнинг нархини—1200 доллар пул тўлаш билан бирга «ахлоқий компенсация» сифатида ана шу билакузук нархидан ўн баравар кўп пул тўлашни ҳам талаб этди. Суд Мурга Мексикага жўнаб кетишга рухсат берган бўлса-да, лекин унинг устидан қўзғатилган «жиноий иш» тугамаган эди.

Мана шу кунларда Колумбия Криминаль полициясининг ходимлари «қизиқ» бир ҳужжатни қўлга туширдилар. Ҳужжат Рохас билан Суарес ўртасида тузилган битимдан иборат бўлиб, унда Суарес Мурга қарши ёлғон гувоҳлик бергани учун 250 доллар пул олганлиги ёзилган! Бу битим сотувчи Падилья иштирокида ва унинг уйида тузилган экан.

Полиция бошлиғи капитан Рамирес журналистларга билакузукни дўкондан ҳеч ким ўғирламаганлигини ва «жабрланувчилар»нинг учаласи ҳам туҳмат ва ёлғон гувоҳлик берганликлари учун суд олдида жавоб беражакларини маълум қилди.

«Уддабурро» коммерсантларга қандай жазо берилишини олдиндан айтиш қийин, Ҳозир асосий эътибор ишнинг пул бўлган томонига қаратилмоқда. Лекин «Мур иши»нинг бошқа бир томони — психологик томони ҳам бор. Ана шу иш билан таниш бўлган кишиларнинг кўпчилиги бу фитнадам кузатилган мақсад бой профессионал футболчининг «ҳамёнини қоқиб» олишгина эмасди, деб айтмоқдалар.

Жаҳон чемпионатининг бошланиши олдидан футбол мутахассисларининг ҳаммаси Англия командасининг мудофаа линиясини дунёда энг мустаҳкам линия деб тан олган эдилар. Унинг таянчи терма команда капитани — марказий ҳимоячи Бобби Мур эди. Маълумки, Латин Америкаси қитъасидаги футбол ишқибозлари европаликларни ёқтирмас эдилар. Афтидан, суд ёрдамида машҳур футболчига ва унинг командадошларига маънавий зарба бериш умиди бўлган бўлса керак.

В. КУКУШКИН.
(ТАСС).

КИНО ЯНГИЛИКЛАРИ

«17-осмон»

«Ле фильм Коперник» (Франция) киностудияси бу фильмни Серж Корбер, Паскаль Жарзен сценарийси асосида яратди.

Дераза тозаловчи бўлиб ишлайдиган парижлик Франсуа бир куни баланд уйлар деразаларини ювайётганда 17-қаватда яшайдиган бир дилбар қизни кўриб, унга ошиқ бўлади. Улар Братан қирғоғида танишадилар. Мари шу қалъа эгаси бўлган отасиникига меҳмон бўлиб келганлигини айтади. Уз касбидан уялган Франсуа ўзини қизга ёзувчиман деб таништиради. У ҳозир бир роман устида ишлаётгани, ундаги воқеалар худди иккови ўртасидаги бўлаётган муносабатга ўхшашлигини тушунтиради.

Мари ҳам Франсуани севиб қолади. Тез-тез учрашиб турадилар. Франсуа қизга ҳақиқатни очишга уриниб кўрар, лекин оқибати ёмон бўлишидан қўрқарди. Ошиқлар орасидаги муносабат ўз-ўзидан яхши бўлиб кетади. Мари Париждан кетиш олдида ошхонада оддий хизматкор эканчини, ёзувчига тенг бўлолмаслиги ҳақида мактуб ёзади. Севишганлар бахтиёр эдилар. Энди улар муҳаббатига ҳеч нарса ҳалақит бермайди.

«ГЎЗАЛ»

Сценарий муаллифи Юрий Яковлев ва постановкачи режиссёр Арунас Жебрюнас бундай ҳикоя қилади:

— Бизнинг фильмимиз нчкина вужуднинг болалигининг сўнгги марраларидан қандай машаққатлар билан ўтиб бориши, исёнсиз, ўйсиз, ҳиссиз дунёдан «катталар» ҳаётига, кўнгилсиз ва бахтли воқеаларга тўла оламга кириб бориши кўрсатилади. Режиссёр атрофдаги ҳаётга боланинг поэтик кўзи билан қарайди, супургидан гунафшалар очилиб чиқишига, юзини сепкил босган қизча «қиролича каби гўзал» бўлиши мумкинлигига бола каби ишонади. Фақат бугина эмас, инсон ташқи қиёфаси билан эмас, балки қалбининг покизалиги, ички чиройи билан гўзал эканлигига режиссёр бизни ишонтирмоқчи бўлади.

Фильмда қизиқ воқеалар анча.

«Гўзал» фильмини Литва киностудияси яратган.

СУРАТЛАРДА: фильмлардан кадрлар.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — М. Қориев шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар, 9.30 — Камер куйлар, 10.30 — Дўстларимиз қўшиқлари, 11.15—«Олимлар—қишлоқ хўжалигига», 11.30—Қора-Қораев. «Етти гўзал» балети асосида концерт-очерк. 13.30—Қувноқ куйлар, 16.10—«Ғазал шайдоси» радиокомпозицияси, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 18.10 — Ўзбек кинофильмларидан қўшиқлар, 18.40 — «Спорт эшиттириши», 19.20—Ўзбек Давлат филармонияси халқ чолғу оркестрининг концерти, 20.00 — «ЁШЛИК» радиостанциясининг программаси, 20.30 — ФУТБОЛ. «ПАХТАКОР» — «ЗАРЯ» (Ворошиловград). «Пахтакор» стадионидан олиб эшиттирилади, 21.15 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт, 22.20 — Республикада хизмат кўрсатган артист Э. Йўлдошев куйлайди, 22.40 — Севимли ёзувчилар радиокутубхонаси. Ойбек. «Навоий» романидан боблар, 23.15 — Муқимий лирикаси, 24.00 — Тунги концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 13.00 — Программа. 13.05 — Янгиликлар, 13.15 — «Казакхар» (бадиий фильм), 14.40 — Ўқувчилар учун эшиттириш, 15.05 — «Пионерия», 15.15 — Бадиий ҳаваскорлар концерти, 15.45 — Телеочерк, 16.15 — Янгиликлар. ТОШКЕНТ. 18.25 — Программа. Рус тилида: 18.30 — «АХБОРОТ». 18.45 — Кинофильм. 19.30 — Футбол: «ПАХТАКОР» — «ЗАРЯ» (Ворошиловград). 21.15 — Пахта теримига ҳамма нарса шайми? 21.35 — Дилбар ва Хайриддин Фаёзовлар ижросида рақслар, 22.15 — Янгиликлар, 22.20 — «Тариэл Голуа» (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ. 17.55 — Программа, 18.00 — Мультфильм, Рус тилида: 18.30 — Қозоқ элининг шоирлари, 19.00 — Фильм-концерт, 19.25 — «Шаҳарда фалокат» (телефильмнинг 1-серияси). МОСКВА. 20.00 — Программа, 20.05 — Янгиликлар, 20.30 — Актуал иқтисодий проблемалар, 21.00 — Янгиликлар, 21.05 — Ўқувчилар учун эшиттириш, 21.30 — «Оққуш қўшиғи» (телефильм), 22.00 — «ВАҚТ»

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ. 20.00 — Балет кечаси, 20.40 — Ҳужжатли фильм, 21.00 — Рақс оламида, 22.05 — Ҳужжатли фильм, 22.25 — «Георгий Саакадзе» (бадиий фильмнинг биринчи серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/VIII да Зулматдан зиё, 26/VIII да Севилья сартароши, 27/VIII да Сухайль ва Меҳри.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/VIII да Олтин девор, 26/VIII да Улимдан кучли, 27/VIII да Бой ила хизматчи.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/VIII да Катта концерт, 27/VIII да Ёлғончи даркор (қишки бинода).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Европалик келин — «ЧАЙКА», «МОСКВА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Парад-алле — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Нон, севги ва фантазия — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Гўзал — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Гул ва тош — НАВОИЙ НОМЛИ (кундуз ва кечқурун).

Баҳор сувлари — «МОСКВА» (кеч соат 9 яримда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.40 минутда ва 10 да бошланади)

Европалик келин — «ФЕСТИВАЛЬ».

Гўзал — «ХИВА».

Сайха — ТЕЛЬМАН НОМЛИ.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
25 АВГУСТДА
СССР биринчилиги учун олий лига «А» классининг
«ЗАРЯ» (Ворошиловград) — «ПАХТАКОР» (Тошкент)
командалари ўртасида
ФУТБОЛ
25 августда асосий составлар учрашадилар.
Кеч соат 7 ярмида бошланади.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 33-65-45. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш —331455. Халқаро ҳаёт — 337221, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216, Фан мактаб ва олий ўқув юртлари —334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85. Бухоро 3—31—42. Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972. Термиз — 23—27. Урганч — 34—55, Гулистон — 22—09.

№ Г. — 197. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 01814.